Ч. 125 (14.668). Львів, середа 9. червня 1937

Oplata pocztowa uiszczona gotówką. РІК LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Ще цього тижня Німеччина вернеться до Комітету неінтервенції?

ПОРОЗУМІННЯ 4-ОХ ВЕЛИКИХ ДЕРЖАВ.

„Таймс" стверджує, що виміна поглядів між Льондоном, Берліном, Парижем і Римом на тему гарантій для кораблів, що беруть участь у контролі еспанських берегів, довела вже до вияснення становища всіх 4 держав. Британський уряд уже добре поінформований — тепер він певно дасть ініціятиву до безпосередніх переговорів над спільною формулою, що йтимуть у Льондоні.

Інформації, які фон Нойрат дав британському амбасадорові у Берліні, мабуть вдоволили британський уряд; льондонська преса сподіється, що ще цього тижня Німеччина вернеться до комітету неінтервенції.

НІМЕЦЬКІ ДОМАГАННЯ.

На думку „Таймса" Німеччина хоче, щоби держава, якої корабель заатакують, мала право заявити не лише в довірочній консультації, але й публично, яка реакція на її думку найбільше підхожа На випадок напасти на німецький корабель Німеччина обмежилась би до самої оборони, але перед консультацією стрималась би від усяких репресій. Німеччині йде лише про те, щоби міжнародня консультація не довела до бездіяльності, але щоби відразу взялася до спільної акції. Напад на одну з 4 контрольних фльот уважали би нападом на кожну з них.

ЧЕРВОНІ ЗБОМБАРДУВАЛИ ГРЕНАДУ.

Національне командування повідомляє, що червона артилерія бомбардувала вчора Ґренаду і знищила чимало домів у дільниці Сан Лязар. Згинули 2 жінки, 2 дітей і 2 мужчин, ранено 20 жінок, 15 дітей і 21 мужчин.

Корабель, що з вигляду нагадував кружляк „Канаріяс", бомбардував Палямос, опісля Ґіксоле. Шкоди невеликі

„Італія та Німеччина не стануть жертвою пактоманії".

НЕ БУДЕ НІЯКОГО НОВОГО НІМЕЦЬКО-ІТАЛІЙСЬКОГО ДОГОВОРУ.

Вірджініо Ґайда заявив на сторінках „Джорнале д' Італія", що у звязку з побутом марш. Бльомберґа у Римі не треба сподіватися ніякого нового німецько-італійського договору, як це припускає французька преса. Щоправда підчас розмов Бльомберґа з італійськими державними мужами порушено також військові питання, ці розмови не відбігали від політичної оси Рим—Берлін. Не треба було їм давати форми нових зобовязань, бо німецько-італійське порозуміння устійнене у протоколі, що його мін. Чіяно у жовтні підписав у Берліні. На всякий випадок Італія та Німеччина ніколи не стануть жертвою пактоманії, яка тепер панує в політичних колах.

ЯКИЙ СПРАВЖНІЙ ХАРАКТЕР ПОДОРОЖІ НОЙРАТА?

Югославянські урядові кола називають відвідини чисто куртуазійними та інформаційними і вони не доведуть до ніяких договорів ані пактів. Зате у болгарських промислових колах уважають, що Німеччина хоче створити собі базу сирівців у південно-східній Европі.

Щойно за 10 літ не буде в Арабії невільництва.

Офіціоз Савдійської Арабії, що виходить у Мецці, оголошує новий розпорядок про постепенне скасування невільництва у Савдійській Арабії. Перш за все дістануть свободу невільники, які докажуть, що вони мають ближчу родину у своїй батьківщині та невільники, за яких повернуть ціну купна (хочби й ратами). Урядово обраховують, що за 10 літ у цілій державі не буде вже невільників — останніх викупить державний скарб.

Перед новими страйковими заворушеннями в Америці.

На терені міста Воррен було вчора спокійно, але треба сподіватися нових заворушень, бо страйкарі скріпили стійки перед фабриками, передбачуючи зміну положення. Страйкує коло 2.000 осіб. Літаки дальше постачають харчі тим робітникам, що працюють.

„Республиканська сталева компанія" тратить на страйку коло міліона долярів денно.

СТРАЙКУЮТЬ ЗДЕБІЛЬША ЧУЖИНЦІ.

80 прц. страйкарів — це поляки, мадяри, серби й італійці, які здебільша не знають англійської мови. Вони ніколи не чули промов Левіса необзнайомлені з його програмою, а як мету страйку подають лише підвишку зарібків.

РУЗВЕЛЬТ НЕ ХОЧЕ ПОСЕРЕДНИЧАТИ.

Синдикат професійного союзу сталевих робітників стейту Індіяна хотів, щоби през. Рузвельт інтервеніював у конфлікті робітників з працедавцями. В поінформованих колах уважають, що Рузвельт на те не погодиться, бо на його думку федерація праці мусітиме перевести безпосередні переговори з працедавцями.

„ДЕНЬ ЗАГАЛЬНОЇ ВІДПУСТКИ"

Синдикат самоходових робітників рішив, що нинішній день буде „днем загальної відпустки", тому 15.000 робітників покинуло нині працю. Поліція арештувала 8 робітників, які не пускали робітників до праці, 5.000 страйкарів уладило похід, домагаючись звільнення арештованих товаришів.

Політика проти педаґоґії.

РОСІЙСЬКА МОВА У ШКОЛАХ НА ЗАКАРПАТТІ.

Ужгород, у червні 1937.

Практика українського шкільництва на Підкарпатській Руси неухильно завертає на старі рейки, щоб насаджувати російщину. Не помогли тут ні довголітній досвід такого завзятого москвофіла, як б. краєвий інспектор **Вондрачек**, що, уступаючи із свого становища, мав мужність признати свої помилки і вказати на єдино **нормальний** шлях праці для учительства в рядах української учительської орґанізації **„Учительської Громади"**; ні признання таких українофобів, як директор української ґімназії в Берегові п. Лоупур про те, що московської мови, як народньої мови, на Підкарпатській Руси нема; ні непереможний голос життя, що чим далі, тим виразніше бренить по всіх закутках Підкарпатської Руси...

З часу, коли провід у шкільництві опинився в руках репрезентанта чеської партії народніх соціялістів п. д-ра **Е. Франке**, москвофільство розпаношується у всіх ділянках праці **Краєвого Шкільного Реферату** в Ужгороді.

Проти такої москвофільської роботи з обуренням протестують ріжні орґанізації на Підкарпатській Руси. Найяркантнішим виявом такого протесту треба вважати спеціяльне **меморандум**, що його вислала від національних орґанізацій Підкарпатської Руси **Перша Центральна Руська Народня Рада** з датою: березень 1937. за підписом голови А. Волошина та секретаря С. Клочурака. Меморандум звернене до президента республики, президента ради міністрів та міністрів освіти, закордонних справ справедливости і до губернатора Підкарпатської Руси.

Меморандум стверджує, що „пан міністр шкільництва та народньої освіти д-р Е. Франке своїм рішенням **змінив дотеперішню єдину обовязкову мову навчання в руських школах** Підкарпатської Руси, а то тим, що без огляду на вісімнацятьлітню практику міністерства затвердив для тих шкіл підручники в російській мові з деякою примішкою слів церковно-славянських та українських, отже мовою, якою ніхто на Підкарпатській Руси не говорить.

Свій мотивований протест проти поступу міністра д-ра Е. Франке вислало вже коло 500 ріжних наших орґанізацій, між ними й „Учительська Громада", де є зорґанізованих понад 1450 учителів, отже величезна більшість нашого учительства.

А проте хід дальших подій показує, що міністер Франке не припинив цієї своєї непедаґоґічної та протикультурної роботи.

Далі меморандум вказує на те, яким правним актам державного та міжнародного характеру, як теж становищу компетентних установ ЧСР і провідних державних діячів суперечить тактика міністра і стверджує, що „з цих причин згадані рішення пана міністра Франке вважає культурним скандалом і не лише їх відкидає, але подає проти них якнайрішучіший протест та скаргу, домагаючись негайного їх відкликання".

Рівночасно меморандум звертає увагу на те, що „рішення п. міністра д-ра Франке льоґічно потягне за собою такі небажані наслідки:

1) Передовсім знищить ту мінімальну консолідаційну працю державної управи на Підкарпатській Руси, яка вже там виконана.

2) Викличе нові гострі мовні бої, які можуть кінчитися бійками.

3) Введе до учительських орґанізацій зайву боротьбу за підручники.

4) Введе хаос у справі викладової мови до іспитових комісій для вчителів.

5) Підтримає партійництво та знищить у зародку надії, що рівень внутрішньої та позашкільної учительської праці поправиться."

Разом з тим меморандум настирливо висуває домагання, щоб **завести фонетичний правопис у нашім шкільництві на Підкарпатській Руси**, і це своє домагання мотивує аргументами педагогічного, правного (попередні розпорядження м-ства освіти) та політичного характеру.

Автори меморіялу стоять цілковито на педагогічному ґрунті і ставлять таке питання: „Не можемо ніяк зрозуміти, як уявляє собі п. міністер, щоб у народніх школах де мають мати силу засади великого вчителя народів — І. А. Коменського, було можливо навчати з успіхом із книжок, написаних мовою дитині **чужою** і далекою, або якого успіху можна досягти, коли одного року буде дитина вчитися з книжок, затверджених на підставі засад Генерального Статуту, а вже на другий рік буде примушена вчитися із книжок, що знехтовують ці засади"?

Але, здається, що вся трагедія українського шкільництва на Підкарпатській Руси полягає в тому, що протилежна сторона, особливо тепер, підходить до розвязки цього питання з погляду, який не має нічого спільного з педагогікою, з погляду **суто політичного, а саме** чесько-московської дружби. Звернув на це увагу вже і сторонній французький дослідник проф. Рене Мартель. В останньому числі париського місячника „Ле Монд Сляв" у статті: „Слово „український" на Підкарпатській Руси" з усякими застереженнями всеж пише: „Справді дехто у формі здогаду вказує на деякі зміни, помічені в політиці чехословацького уряду супроти українського національного руху, у звязку з відносинами, які настали між Прагою і Москвою. Від кількох років можна помітити деяку охолоду традиційних симпатій чехословаків до українців; позатим спостережено своєрідну рівнобіжність між розвитком совіто-чехословацької дружби та зростом легких непорозумінь між чехословаками й українцями. Дехто вбачає в цьому явищі досить яскраво видні відношення причини до наслідку". Такий здогад набирає певної імовірности, коли пригадаємо, що міністр д-р Франке є речником партії чехословацьких народніх соціялістів, що з давніх-давен виявляли неабиякі симпатії до большевицької Москви та є найбільшими оборонцями цього союзу і тепер.

А коли цей здогад хоч у деякій мірі відповідає дійсности, тоді сам собою насовується висновок, що для прочищення терпистих шляхів, якими пробивається українське шкільництво на Підкарпатській Руси, треба уживати і відповідних метод. Розмови та арґументи в площині суто педагогічній будуть незрозумілі для людей, що з політичних міркувань порушують правні підстави, на яких тримається міжнароднє становище та авторитет кожної держави.

Омікрон.

Теревені пяного „історика" з „І. К. Ц."

про Лемківщину.

(Стаття надіслана).

Перенесення учителя-москвофіла М. Юрковського зі Сквіртного на Лемківщині з днем 1. квітня ц. р. в корінну Польщу та шкільний страйк з того приводу в селі Сквіртне дали нагоду нашому „приятелеві", краківському „І. К. Ц." вилити на сторінках кількох своїх чисел у квітні і травні ц. р. всю свою польсько-шовіністичну жовч на українців і на український національно-просвітний рух на Лемківщині. — Називаючи згаданого учителя-москвофіла „українським шовіністом" та „українським агітатором" (де Рим — де Крим?), звалює „Кур'єрок" всю вину за страйк у Сквіртнім на українців, взиваючи при тому польські державні чинники до сильних репресій супроти українців та усунення з Лемківщини „аґітаторув украінскіх", бо у протилежному випадку „ненавісць ку Польсце всьруд лемкуф бендзе взростала" і „не бендзе можна іх спольщиць".

Про згадане перенесення та страйк з того приводу писала вже не лиш москвофільська рептилька „Земля і Воля", але також українська преса.*) Тому ми тут уже цією справою не будемо займатися, а звернемо лиш увагу на те, як то наш краківський „приятель", у звязку зі згаданим страйком, намагається доказати, що Лемківщина — це споконвіку корінна польська земля, бо — мовляв — у давнині мешкали на ній виключно самі поляки з домішкою волохів і тому польські державні чинники повинні змагати до того, щоб і тепер Лемківщина стала країною національно польською.

Якийсь анальфабет, який визнається на історії так само як вовк на звіздах і не знає навіть головних основ льогіки, пише буквально в „І. К. Ц." (ч. 139) ось-що:

„На терені нинішньої Лемківщини була в давнині пустиня. Цю пустиню витяли (?) поляки, а богата родина Гладишів закладає там від 1359 р. села та заселює їх поляками і волохами. Населення дістало корисні привілеї, але з ходом століть українізується (рущиться), бо не має костелів і польських шкіл".

Не думаємо тут широко розводитися над такими „історичними" і „льогічними" ельокубраціями кур'єркового „історика", якого повинні замкнути в домі для умово недужих. Всеж таки зазначимо, що ніяка історія, ні ніякі документи не згадують нам про таких великодушних польських дідичів, які заселюючи буцімто пусті лемківські терени виключно поляками і волохами, будували для цих поляків і волохів церкви (не костели!) та українські (чи „рускі") школи, а не будували костелів і польських шкіл. Навпаки! Історичні документи і джерела згадують про те, що деякі дідичі причинялися в давнині матеріяльно до будови церков на Лемківщині для „руського населення". Такого дивогляду, про який згадує кур'єрок, ніколи на Лемківщині не було і тепер нема, бо годі уявити собі, щоб польські чинники в чисто польських, римо-католицьких селах, закладали для тих сіл греко-католицькі або православні церкви та будували для них руські школи!

Цікаво знати, хто властиво зукраїнізував згаданих поляків, коли згідно з „історичними" кур'єрковими ревеляціями поляки заняли лемківські терени ще тоді (в 14. ст.), коли на цих теренах була пустиня, себто коли на них ще ніякого іншого народу не було? Адже про напад якихось сильних українських чи руських племен ні в 14. ст. ні в пізніших віках на „польську" Лемківщину і то племен, які зуміли аж „зрущити" в польській державі „автохтонних" поляків на Лемківщині, історія нічого не знає. Навпаки. Деякі історики і дослідники давнини, як Барсов, Войцеховський, Шафарик, Соловев і в слід за ними В. Кордачкевич (у брошурі п. з. „Про західні межі київської держави в Х-му столітті", виданій у Львові в 1935 р.), спираючись на вістках грецького історика з Х. ст. Константина Порфірогенета та на вістках англ. короля Альфреда Великого з другої половини IX. ст. твердять, що у Х-му столітті мешкало на території нинішньої Лемківщини славянське племя білохорватів. Це племя завоював в 907 р. — як каже Несторовий літопис — київський князь Олег і йому платило воно данину та давало дружинників на війну. По завоюванню білохорватів впровадив князь Олег на їх територію своїх осадників „при градѣ и посади моужь свой", які там поширили і закріпили назву „Русь". Тому що ці осадники були елементом дуже підприємчивим і життєздатним, білохорвати з ним засимілювались і самі почали називатися „русинами", зберігаючи багато мовних (що ще й тепер бачимо у лемків) архаїзмів.

А що руське племя було господарем Лемківщини вже в Х. ст. і лемківська „Русь" сягала вже тоді аж по Краків, на це маємо такі доказ: Шафарик в „Слов. Стар." (ст. 735) наводить грамоту Папи Івана XV., де згадано, що 991 р. границя могутньої держави — Руси сягала аж по Краків („Фінес Руссе екстенденте усkве ін Кракоа"). Польські вчені й історики, як Старосольський, Стрийський, Мацієвський та інші виразно зазначують, що вже в Х. ст. Лемківщина була руська. Мацієвський наводить одну грамоту, з якої виходить, що коло 1000 р. Русь сягала аж по сам Краків. („...ет фініс Руссіе усkве ін Кракоа"). — Історик Денис Зубрицький, у своєму творі п. н. „Ґренцен цвішен дер русіішен унд польнішен Націон" з 1849 р., наводить грамоту польського короля Казимира Великого з 1348 р., де кажеться, що село Роги (сьогодні часто спольщене село Pori) коло Коросна лежить в „руській землі" і грамоту Володислава Ягайла з 1434, в якій зазначено, що містечко Ясписька коло Риманова, разом зі сусідними селами, це „руське народнє добро", яке лежить в „руській землі" — „ін терра Руссіе".

Щож на це все скажуть всякі недоуки зпід стягу краківського „І. К. Ц."? А таких поважних і певних доказів на те, що українське племя лемків — це автохтони на своїй рідній землі і що Лемківщина вже від Х. ст. була українською землею, на якій вже тоді мешкали українські лемки, могли би ми навести далеко більше. Одначе ми не пишемо історичної розвідки про Лемківщину, лише статтю і в ній не можемо вичерпати всього джерельного матеріялу.

Отже деж та „одвєчна польскосьць строн лемковскіх", над якою так дуже розпинається „історик" з „І. К. Ц."? Згадані джерела і документи свідчать хіба наглядно, що Лемківщина (і то не лише під національним, але навіть під політично-державним оглядом) польською ніколи не була. Цього факту не поважиться заперечити ніякий, навіть польський, поважний і обєктивний історик чи учений, хіба лише якийсь анальфабет і неук, який шумно славословить себе „істориком".

Але ми добре розуміємо ціль такої писанини „І. К. Ц.". Його задушевним бажанням є якнайшвидше спольщити наших лемків. Щоб це легше осягнути, намагається вмовити в них, що їх предки були поляками і тому вони повинні також вернутися до „польскосьці". Воно — на думку „Кур'єра" — навіть дуже легко може статись і лемки дуже скоро і дуже легко „почуйон сен полякамі". Треба лише в кожнім лемківськім селі побудувати польський костел з польським священником і чисто польську школу, а тоді „польскосць лемкув" буде запевнена і припечатана на вічні віки.

Як бачимо, то „кур'єрок" у своєму польсько шовіністичному засліпленні й у своїй скаженій ненависти до українців докотився до гумористичних анекдот і нісенітниць, з яких сердечно посміявся би навіть такий простий собі лемківський „бача", що ніколи не ходив до школи, але ціле своє життя пасе вівці на якійсь там Мережці, Магурі чи Колянині!

Лемки не такі дурні, як думає собі недоук з „Кур'єра". Вони це дуже добре знають, що їхні предки ніколи не були поляками і вони та їхні потомки також ніколи поляками не будуть, хочби в їхні села впакували не лиш по одному, але й по кілька костелів з самими докторами теольогії, хочби в цих селах будували найріжнородніші кузні винародовлення. Лемки ніколи до „польскосьці" не вернуться, бо їхні предки ніколи поляками не були.

Лемко.

---

*) Не розумію, яку ціль мала частина нашої преси зачислити згаданого учителя М. Юрковського між українців, хоч він в дійсности є переконаним москвофілом і при тому діяльний член москвофільської партії Р. С. О. Про це знає ціла Лемківщина і це виразно [illegible] „Земля і Воля" в 15. і 20. ч. з 1937 р.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

З лугового руху.

І. ЗАГ. ЗБОРИ „ПОВІТОВОГО ЛУГУ" В ТЕРНОПОЛІ.

Дня 17. травня ц. р. відбулися І. Загальні Збори „Повітового Лугу" в Тернополі. Звіт з діяльности „Лугів" зложив м-р Мисюк, після чого виязалася широка дискусія, в якій всі бесідники висказувалися за конечністю поширити лугову організацію в Тернопільщині. Головою „Повітового Лугу" вибрано проф. **М. Малицького**, заст. голови м-ра О. Гринкевича, писарем м-ра М. Мисюка. До Контрольної Комісії ввійшли: пос. В. Болюх, о. С. Вань і Д. Дерчак. Відспіванням лугового гимну замкнено Збори. Лугова організація в Тернопільщині розвивається добре, бо за розмірно короткий час основано в повіті 13 лугових товариств.

ЗАБОРОНА ОСНУВАТИ „ЛУГИ" В ЯВОРІВЩИНІ.

Яворівське „Українське Слово" повідомляє: Повітове староство в Яворові заборонило оснувати „Луг" у Яжеві Старім (ч. Поль. 6/37/37) тому, що між основниками є особи, що не мають доброї опінії і симпатизують з партіями „вивротовими". Зате у Поруденку заборочено оснувати „Луг" (ч. Поль. 6/35/37) тому, що секретар „Лугу" має судові доходження за крадіж, а крім того особи, що входять у склад основників, удержують контакт з людьми, караними за кримінальні проступки". Передтим ще заборонено оснувати „Луги" в Яжеві Новім, Бунові, Чолгинцях, Молошковичах, Мужиловичах і Хотинці.

Отже заборонено оснувати лугові товариства аж у 8 місцевостях

Великий політичний процес у Львові.

15 МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ (-ОК) ПЕРЕД СУДОМ ПРИСЯГЛИХ.

Докінчення акту обвинувачення.

ХТО ПОКИНУВ ПАКУНКИ В ЯРІ НА ВУЛЬЦІ?

Зізнання Ґерети — каже акт обвинувачення — потвердили інші підсудні і свідки. Переслухана М. Мицківна призналá, що є членом ОУН. від 1935 р. У першій половині квітня прийшла до її помешкання молода дівчина з ясним волоссям і залишила два пакунки. Зброю і літературу від бл. п. Копача, що її дістала від Ольги Біди переховувала в себе, опісля вручила кілька револьверів Ґереті. Коли-ж він зранився в її помешканні, Мицківна винесла пакунки, що їх дістала від О. Біди та невідомої бльондинки два тижні перед Великодними Святами і покинула в ярі на Вульці

ХТО БРАВ УЧАСТЬ В ЗАМАХУ?

На основі зізнань Ю. Дмитерка та свідків у справі замаху на нього поліція дійшла до переконання, що одним зі замаховців може бути Григорій Дячишин. Переслуханий дня 29. квітня 1935 р. на поліції Г. Дячишин признав, що від 1933 р. є активним членом ОУН. Підчас побуту у Львові зустрічався з активним членом ОУН., яким — як каже акт обвинувачення — був Кость Березовський. Дячишин зустрічався з ним на пл. Домбровського в год. 8-ій вечором у вівтірки і пятниці та обговорював організаційні справи ОУН., засади конспірації, ідеольогію та завдання і цілі організації

В перших днях квітня Березовський доручив Дячишинові прийти чергового дня, в суботу в год. 8-ій вечором на ріг вул. Залвірянської і Грунвальдської, щоб стрінутись з якимсь членом ОУН. Дячишин пішов туди і стрінувся — як каже акт обвинувачення — з Ґеретою, який заявив йому, що буде „робота", до якої призначено його. На питання Ґерети чи знає „Білого". Дячишин відповів, що знає Івана Мирона, який в організації мав псевдонім „Білий" Тоді Ґерета доручив йому повідомити Мирона щоб він прийшов за 2 або 3 дні на вул. Потоцького коло монастиря Василіянок. Крім того довідавшися від Дячишина, що він знає „Рудого" (псевдонім Павла Мерцала) приказав повідомити теж його, щоб прийшов в означенім дні в год. 8-ій вечором на вул. Листопала та ждав організаційної стрічі. Ці слова повторив Дячишин Павлові Мерцалові та Іванові Миронові, які працювали у кравецькій робітні при вул. Йосифа ч. 4. Дячишин стрінувся ще кілька разів з Ґеретою і на одній стрічі перед днем 18. квітня

В. НАГЛОЧ-БОМЦ. 2

Останній старт Гараська Черепахи.

(Докінчення.)

III

Що XX. століття, століття радія, спорту та моторизації забрило і до Галичини, переконався я незабаром, коли-то одного дня, рано-вранці їхав на місце двобою — колесом. Ціла та авантюра, як ви догадуєтесь.... Ще таки там суперники станули один напроти одного неначе два закукурічені півні, а що не мали візитівок, то обмінялись здертими з грудей числами. Черепаха мав число 5. „Мурин" 8. Разом — нещасливе 13.

Гарасько вибрав на своїх секундантів: мене та того „тюльпанового" техніка. І ми взялися негайно до справи. Як відбуваються двобої знали ми дуже добре із фільми. Навіть такі речі, як поведінку та міни противників і секундантів простудіювали ми докладно. Тільки в одному не було згоди: Гарасько домагався двобою на білу зброю (він колись грав у аматорському гуртку на одному передмісті якогось лицаря і вимахував на сцені дерев'яною шаблюкою). „Мурин" знову хотів на пістолети, на що не годився Черепаха (хіба на коркові). На щастя редакторові гумористичного журналу „Веселий Цвяшок", що був Муриновим секундантом, прийшла до голови геніяльна думка: „Чому між спортовцями не може відбутись спортовий двобій?!" І вибрали — боксерські рукавиці. Битись мали до першої крови (з носа).

У фільмах їдуть на місце двобою в таємних, чорних каретах, з циліндрами на головах. Ми-ж їхали в спортовому вбранні, на колесах. У цьому теж була своя краса, спортовий стиль. Як вам відомо, всякі двобої відбуваються в романтичних лісках, на зелених полянах. Ми не хотіли робити винятку від цього поетичного правила.

Протилежна сторона була вже на місці. Ми поздоровкались мовчки і стали готуватись до двобою.

Та пробачте мені; в такому драматичному моменті я забув про все і захопився чаром лісного ранку. Скажу тільки, що грайливо шуміло листя дерев і дзвінко кувала зозуля. Чи цього не досить для вражливого серця?

— Пане Фельку, подайте зброю!

Я отямивсь. З одного боку стояв смаглий „Мурин" з секундантами: редактором „Веселого Цвяшка" та одним урядовцем „І. національної фабрики шнурків і шнурочків". З другого — Гарасько, технік і я. Оподалік позіхав худий медик, спершись на течку з ліками та бандажами.

У повітрі стояла напружена мовчанка. Я врочисто підійшов до противників з рукавицями, накритими ґазетою. (В кіні пістолети накриті шовковою хустиною)

По тім, що після цього сталось, я повірив у якусь невідому силу, що кермує нашими вчинками — я повірив у призначення. Бо чому власне я мав подати рукавиці, чому я саме завинув їх у те число часопису, чому саме та сторінка була зверху?!

Бо в тій хвилині, коли Гарасько і „Мурин" мали взяти зпід часопису рукавиці, вони негайно вхопили — часопис і стали гарячково читати. Я бачив, як їх лиця почервоніли мов буряки і руки почали трястись зі злости. А я дурний ще чогось ждав! Потім вони мене обступили і Гарасько почав читати ще раз, з притиском, гнівно:

— „Спортова Хроніка" під редакцією Фелька Бомца.

Нечуваний скандал у нашому спорті!!

Про такі речі ніхто, кому дороге імя нашого спорту, не може спокійно писати. Перо трясеться від обурення і сорому. Чи ми Европа чи Азія?!

Читачі певне знають вже голосний скандал на минулонедільних легкоатлетичних змаганнях. Два типи, що мають ще претенсії зараховувати себе до рідних спортовців, счинили згіршаючу авантюру на самій меті бігу на 3.000 м. Підняли ординарну бійку, до якої, на превеликий жаль і сором, долучилась і публика. Не вагаємось подати назвища тих чорних типів: це Гарасько Черепаха і відомий „Мурин". Без рукавичок з тими панами. Ми певні, що наші спортові органи білим залізом випечуть той боляк, щоб ґанґрена не ширилась!! Черепаха і „Мурин" нікoли вже не повинні появитись на наших грищах. Досмертна дискваліфікація! Ганьба, ганьба і ще раз ганьба!!

Я чув, як мені гнуться під колінами ноги і я ось-ось упаду. Гарасько і „Мурин" миттю вложили рукавиці.

— Бах! — добрий лівий „серп", я заточився, а в очах мені засвітились свічки. Я відскочив і шугнув навтікача!

Ніколи перед тим не був би я повірив, що так

1935 р. Ґерета передав йому фотографію кажучи, що вона представляє Ю. Дмитерка. Доручив йому теж поїхати з І. Мироном до Підберезець і розглянути, де Дмитерко мешкає. Оба вони виконали приказ. При черговій стрічі дня 28. квітня 1935 р. Ґерета видав приказ поїхати слідуючого дня до Підберезець і застрілити там Ю. Дмитерка. Зброю дістав Дячишин ще того самого дня в год. 9-ій вечором при вул. Лазаря у брамі, де невідома жінка вручила йому пакунок з револьверами марки „Штаєр“, набоями, двома парами автомобілевих окулярів та коробкою з паприкою. Дня 21. квітня 1935 р. Дячишин з Мироном поїхали до Підберезець, кількома наворотами приходили до дому його батьків розпитуючись за сином кажучи, що приходять від „Ореста“ (псевдонім Копача). Ю. Дмитерка не вбили тому, що він вибіг з хати з братом і товаришами, відобрав від них револьвери та інші речі. В хаті Дячишин і Мирон признались Дмитеркові, що з приказу ОУН. мали вивести його в поле під притокою стрічі з „Орестом“ і там його вбити. Ю. Дмитерко заявив їм, що не хоче віддавати їх в руки поліції, наказав їм втічи через вікно й опісля підняв алярм.

Дня 22. квітня 1935 р. Дячишин ждав коло год. 9-ої біля кіна „Лев“ (тепер „Атлянтік“) на Ґерету, але він не прийшов. Крім того Дячишин зізнав, що дня 25. або 26. квітня 1935 р. стрінув припадково Березовського, якому оповів про хід замаху на Дмитерка і просив вставитися за ним перед організацією, щоб ОУН. не притягала його до відповідальности за невиконання приказу. Переслуханий опісля Мирон дня 25. квітня 1935 р. на поліції і дня 29. серпня 1935 р. в суді — читаємо далі в акті обвинувачення — потвердив зізнання Дячишина. Крім того додав, що саме Дячишин зербував його до ОУН. в 1934 р. Опісля оба відкликали свої зізнання і заперечили свою приналежність до ОУН., свою участь у замаху на Дмитерка і стрічі з Ґеретою чи Березовським.

ПОДРОБИЦІ ВБИВСТВА КОПАЧА І КОВАЛЮКІВНОЇ.

Акт обвинувачення каже, що Дячишин вияснив теж у значній мірі справу вбиства бл. п. Копача і Ковалюківної. Він зізнав, що на одній з організаційних стріч з Березовським, на яких 2 тижні перед Великодними Святами рим. кат. обряду в 1935 р. дістав приказ повідомити Павла Мерцала, щоби він прийшов в означеному дні в год. 8-ій вечором на кінцевий перестанок при вул. Листопада. Павло Мерцало оповідав після тої стрічі, що в означеному місці стрінув Ґерету. Коли 20. квітня 1935 р. Павло Мерцало вернувся до дому і Дячишин питав його, чи він дістав якісь прикази від Ґерети подаючи що він сам дістав від нього зброю і вранці виходить з хати, п. Мерцало відповів: „усе в порядку“. Після невдалого „замаху“ на Дмитерка Дячишин вернувся вечором дня 21. квітня 1935 р. до кравецької робітні Дідика при вул. Грунвальдській, а Мерцали вернулися щойно дня 22. квітня 1935 р. коло год. 3-ої пополудні. На запит Дячишина, як їм повелося, оповіли, що згідно з організаційним приказом дня 21. квітня 1935 р. пішли коло год. 9-ої на Богданівку, де стрінулися з Ґеретою. Він наказав їм піти до білогорського ліса, де вручив їм два револьвери з набоями і казав ждати на одного мужчину, який мав прийти до ліса і там його мали вбити. Коли-ж цей мужчина довший час не приходив Ґерета і Мерцали пішли лісом до Рудна. Мерцали скрилися в лісі, а Ґерета накинув плащ, рогові окуляри та кашкет і пішов до недалекого дому, де мав мешкати згаданий мужчина, але його там не застав. На приказ Ґерети Мерцали ночували навіть у лісі, а рано дня 22. квітня 1935 р. купили собі молока в селянки у Білогорщі. Того самого дня рано переходив через ліс молодий мужчина з молодою жінкою. Ґерета побачивши їх сказав їм, що на того мужчину вони саме ждуть. Одночасно Ґерета наказав Мерцалам забігти дорогу тому мужчині і жінці, до яких опісля на приказ Ґерети мали прискочити і вбити їх револьверовими вистрілами. Знову Ґерета мав сам піти за тим мужчиною і жінкою. З дальшого їх оповідання виходило, що Мерцали стратили в лісі з очей Ґерету і того мужчину та жінку, що за ними гонив Ґерета, а коли їх розшуки були даремні, вернулися до дому зі зброєю. Дня 22. квітня 1935 р. по год. 3-ій Мерцали виїхали зі Львова до свого родинного села Бартатова, звідкіля вернулися до Львова дня 23. квітня 1935 р. передполуднем.

Переслухані Павло та Іван Мерцали заперечили будьтоби були членами ОУН., стрічалися з Ґеретою або Березовським і щоб брали участь в убивстві бл. п. Копача та Ковалюківної

РОЛЯ БЕРЕЗОВСЬКОГО, ТЕЛЛЮКА ТА ІВАНОНЬКА.

Дячишин стрічався не лише з Ґеретою, але і з Березовським, який підчас переслухання заперечив, начеб був у контакті з ОУН, знав щонебудь про замах на Дмитерка, про вбивство Копача і Ковалюківної, переводив у тих справах якесь організаційне слідство і вкінці, будьтоби знав Дячишина, Павла й Івана Мерцалів та І. Мирона. Одначе — каже акт обвинувачення — поліц. аґент Й. Бурий зізнав, що довший час слідкував за Березовським, як активним членом ОУН. Дня 15. листопада 1934 р. вполудне Березовський стрінувся з Дячишином в городі Костюшка біля памятника Ґолуховського і пішов з ним опісля вул. Словацького, Сиктуською на вул. Кляйнівську, де розійшлися. Березовський вернувся до городу Костюшки і сів на лавці коло міської молочарні. Знову Дячишин пішов у напрямі університету, стрінувся з Павлом Мерцалом, говорив з ним коло 5 хвилин, попрощався з ним і пішов на вул. Осолінських, де стрінувся з Березовським, який надійшов у товаристві невідомого Будному мужчини.

Крім того Дячишин зізнав — каже акт обвинувачення — що зимою 1935 р. приступив до нього при вул. Задвірянській Льонгин Теллюк, товариш брата Дячишина — Павла. Опісля в половині липня 1935 р. приступив знову до Дячишина Теллюк, навязав з ним розмову про ідеольогію ОУН. і питався чи не має відомостей у справі вбивства Копача і Ковалюківної, але не дістав від нього конкретної відповіди. З кінцем липня 1935 р. прийшов Телюк вечором до робітні Дідика, показав Дячишинові вистріляні споднї питаючись, чи можна їх направити. Опісля пішов з ним на прохід і тоді Теллюк знову розмовляв з ним про ідеольогію ОУН. За кілька днів стрінувся ще з Теллюком на насипі залізничого шляху Львів-Станиславів і тоді Теллюк доручив Дячишинові прийти в найближчу неділю 28. липня 1935 р. в год. 11-ій на міст над Полтвою на Замарстинові. Дячишин стрінувшися з Теллюком пішли на горби коло купальні на Замарстинові, де Теллюк познайомив його з трьома мужчинами. Опісля надійшло ще двох мужчин так, що у сходинах брало участь сімох, між ними Василь Іванонько. На цих сходинах говорили на тему ОУН. та про українську політику, яку критикували головно за участь у виборах до законодатних установ. По дискусії Теллюк відійшов на бік з В. Іванонько, опісля закликав кожного зокрема і розмовляв щось з кожним у присутности Іванонька. Дячишинові сказав Теллюк, що підлягатиме Іваноньковї, який визначив теж Дячишинові найближчу стрічу на четвер 1. серпня 1935 р. на Вульці. Теллюк заперечив, начеби був членом ОУН., знав Дячишина, Копача, Мельника, Ґерету і брав участь у сходинах членів ОУН. дня 28. липня 1935 р. на горбах на Замарстинові. Арештований Іванонько теж заперечив, начеб був членом ОУН., знав Дячишина і був на сходинах на Замарстинівських горбах дня 28. липня 1935 р.

УБИВСТВО В. МЕЛЬНИКА.

Тимчасом дня 28. червня 1935 р. невідомий вбивник застрілив на розі вул. Куркової і Чарнецького В. Мельника, активного члена ОУН Того дня коло год. 9:25 вечором стояло на розі згаданих вулиць двох мужчин і про щось розмовляли. Підчас тієї розмови один з них віддав швидко 4 стріли до другого і став утікати у напрямі єпископської палати. За втікачем побігли прохожі, до яких він віддав ще два стріли. Тимчасом ранений пішов ще кілька кроків, впав на землю і помер. Переслухана Ірина Цар зізнала, що в останніх місяцях доволі часто стрічалася з Володимиром Мельником, якого знала від року. Коли підчас розмов на тему причин намаганого „замаху“ на Дмитерка і вбивства бл. п. Копача та Ковалюківної Царівна повторила йому поголоску, що Копача і Ковалюківну застрілено тому, що вони були провокаторами в ОУН., Мельник обурився і рішуче заявив, що вони не були ними. Додав, що хотіли перевести в ОУН. реорґанізацію, бо відносини в ОУН. були нездорові, праця непродуктивна, а члени зле добирані. Щоб не допустити до тієї реорґанізації суд ОУН., не вислухавши Копача і Ковалюківної, видав на них присуд смерти, що його виконано. Мельник запевняв що Копач і Ковалюківна були ідейними людьми відданими щиро українській справі і представляли куди більшу моральну вартість від тих, що на них видали присуд смерти. Вкінці хотять їх знеславити і тому називають їх поліційними конфідентами. Тому, що Мельник був переконаний про невинність убитих, постановив виказати організації її помилку і довести до регабілітації вбитих. Одночасно заявив, що поведе далі розпочату Копачем і Ковалюківною реорґанізацію ОУН. Кілька днів пізніше, а саме 23 червня 1935 р. Мельник стрінув Царівну й оповідав їй, що справа вияснення вбивства Копача і Ковалюкіної на добрій дорозі та що веде навіть у цій справі переговори з членами краєвої екзекутиви і в найближчих днях з її представником, щоб справу полагодити. Організація мала осудити факт убивства, а винуватців покарати На заввагу, щоб не вірив невідомим людям, Мельник відповів, що є обережний і на стрічу поза місто в цих справах не піде

РОЛЯ ІНШИХ ПІДСУДНИХ І ЦИКЛЬОСТИЛЬ

Після убивства бл. п. Мельника поліція переслухала О. Бабяка, бо знала, що він стрічався з Мельником. О. Бабяк переслуханий дня 30. квітня 1935 р. признав, що є членом ОУН. та що зербував його до ОУН. ще в 1933 р. М. Ла

добре вмію бігати. Автім — страх додає сили (втікати). За мною дудоніли кроки Гараська і „Мурина“, що тепер дружньо гонили свого ворога. Я „брав“ легко яруги, стрибав крізь хащі, минав дерева!

Знов якась поляна, мочарі. Я летів як „люкс-торпеда“. Нараз гоп!! Вода, якийсь став. Очерет і жабуриння. А „мєстики“ вже на моїх пятах. І тут я зважився на справжнє геройство. Плигнув у воду! Немов Тарцан в утечі перед малпами!

Я не тільки біг як Нурмі, скакав удовжінь як Овенс, але і плив як Вайсмілер.

По другому боці води я оглянувсь. Гарасько і „Мурин“ у люті, що не впіймали мене, „молотились“ тепер сами. Худий медик, що надбіг за нами, присів під якимсь дубом і закроплював гортанку „чистою“, що була призначена до ран жертви.

IV.

На другий день, коли я лежав із забандажованою головою та гарячкою в ліжку, я дістав лист від гранатових очей:

— „П. Федьку! Прийміть щирі вислови мого співчуття. Я знаю все. Той підстрілений Гарасько нахвалявся ще передімною, що не забуде Вам і при найближчій нагоді зібє Вас на квасне яблуко. Тому моло-благаю Вас не показуватись йому на очі. Бажаю Вам скоро подужати та здоровлю Ліда“.

І справді від того часу, коли я бачив Гараська на вулиці, негайно переходив на другий бік. Все якось мені вдавалось.

Аж одного вечора проходжувався я „корзом“. Гамірлива вулиця моргала ріжноколірними рекламами, „співала“ автовими сиренами і трамваєвими дзвінками. Йшов я собі безжурно, мугикаючи під носом модну мельодійку.

Нараз зловив мене хтось сильно за рамя. Я оглянувся і занімів. Гарасько Черепаха! Втікати було запізно.

— Гаразд, Федьку! Чому це я тебе не стрічаю?!

— Я... — я замнявся, бо слова застрягли в горлі.

— Ти може ще про мій старт?.. Дурниця! Що було, минулось! — гудів Черепаха далі. — Я, братіку, наплював на легкоатлетику! Овва! В мене тепер бокс — це спорт! Ти знаєш, я тепер треную у боксі. Я їм усім покажу!

— Кому? — спитав я переляканo.

— Цілому світові! Ти, Федьку, не маєш поняття, як жінки пропадають за боксерами. Кажу тобі — так летять на мене, що годі обігнатись.

— А Ліда? — кинув я несміливо.

— Ліда? Нині-завтра впаде в мої обійми Я добре бачу, як вона водить за мною очима. А тепер ходімо до цукорні на морозиво...

— Я рад би дуже, але... маю сьогодні дижур... в редакції. Може іншим разом...

Ми попрощались і я скоро пірнув у крутіж великоміської вулиці. Видзвонила сьома. В тій годині мав я зустрітися з... Лідою. Зрештою — не вперше.

Надходив весняний вечір, що пахне молодими дівчатами, і молоді дівчата, що пахнуть весняними вечорами.

сійчук. З ним теж опісля стрічався і діставав від нього літературу до читання. Пізною осінню 1934 р. Бабяк стрінувся у т-ві „Воля" з В. Мельником, який заявив йому, що з огляду на арештування Ласійчука буде йому організаційно підлягати. Від тоді Бабяк часто стрічався з Мельником, який обговорював з ним організаційні справи ОУН. Мельник звірювався Бабякові, що в ОУН. треба перевести реорганізацію. Мельник запевняв, що Ласійчук закопав у пивниці своїх господарів Унгуріянів два гранати і поручив Бабякові їх відкопати та віднайти на стриху револьвер, що його мав сховати Ласійчук. Бабяк виконав доручення Мельника, навязав контакт з Маріяном Унгуріяном, але він йому гранатів і револьвера не дав кажучи, що їх не знайшов. В лютому 1935 р. Мельник доручив Бабякові вишукати якогось столяра, щоб зробив цикльостиль. Мельник зголився теж на столяра Степана Терлецького і Бабяк замовив у нього цикльостиль та вручив йому 15 зол. завдатку. Коли цикльостиль був уже готовий, Мельник доручив Бабякові піти до Терлецького, щоб він сконтактувався при вул. Жовківській біля кіна „Адрія" з одною жінкою, від якої дістане пакунок з матрицею, папером та іншими додатками. Чергового дня Бабяк довідався від Терлецького, що дістав від жінки пакунок. Мельник згадував Бабякові, що Терлецький має відбивати на цикльостилю брошури п. н. „З-ОВ". Одначе Терлецький брошур не відбив, оправдуючися недостачею часу і Мельник доручив Бабякові відобрати цикльостиль від Терлецького, який пішов до війська. Щойно його брат Дмитро з кінцем березня 1935 р. відніс цикльостиль до помешкання Ізидора Масюка при вул. Бернштайна 4. Після того Мельник тішився, що відбивані в Масюка примірники „ЗОВ-у" добре виходять.

Два дні після вбивства Мельника Бабяк стрінув Ласійчука і навязав з ним розмову про причини вбивства Мельника. Ласійчук висловив переконання, що Мельника вбили свої з політичних оглядів. У слідчого судді Бабяк відкликав свої зізнання, кажучи, що вони видумані. М. Ласійчук теж заперечив, щоби був членом ОУН., а признав, що бл. п. Мельника пізнав ще в 1930 р. у вязниці.

Підчас ревізії в помешканні П. Нагайчука, де мешкав І. Масюк, поліційні агенти забрали з пивниці два кусники паперу зі слідами друкарської фарби і цикльостилевого друку. Переслуханий Дмитро Терлецький зізнав, що знає Масюка, бо він учив його та освідомляв його в дусі ідеольогії ОУН. Подав, що в лютому 1935 р. Масюк замовив у його брата цикльостиль, що його сам відніс до Масюка й опісля з ним друкував у пивниці Нагайчуків бюлетини. Степан Терлецький заперечив, щоб на замовлення Масюка мав зробити скриньку на цикльостиль і рішуче заявив, що такої скриньки не зробив. Заперечив теж, щоб був членом ОУН., займався друкованням бюлетинів „ЗОВ" і щоб колинебудь обговорював з Бабяком справу якоїсь організаційної роботи.

Вкінці акт обвинувачення каже, що Омелян Лопунька був теж членом ОУН. та обговорює завдання організації.

Зізнання підсудних.

ДРУГИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

У вівторок, 8. ц. м. зізнавало цілий день 5 підсудних. На салі далі дуже мало людей. Розправа почалася точно в 9-ій год. рано.

Перший зізнавав **Григорій Дячишин**, добре збудований, високий мужчина, бльондин. Заявив, що до ОУН не належав, хоч знає про завдання і відношення цієї організації до Польщі. Ні Ґерети ні Копача не знає. Відкликав усі свої зізнання, зложені на поліції і в слідстві. На питання предсідника виснює, що свої зізнання на поліції склав тому, що агент Бабяж погрожував йому револьвером і тоді признався, що їздив до Підберізець. На дальші питання предсідника заявляє, що всі його зізнання підсували йому на поліції. З Березовським стрінувся ледви два рази і то одного дня та говорив з ним про самоосвітні справи. На дальші питання предсідника про стрічу з Ґеретою підсудний відповідає, що дійсно зізнав так на поліції, але це неправда. Заперечує теж, щоб Березовський сконтактував його з Ґеретою і щоб дістав від нього якінебудь інструкції. Далі переповідає деякі подробиці зі своїх зізнань на поліції, між іншим про подорож з Мироном до Підберізець, про розброєння Дмитерком та його товаришами, кажучи, що ці подробиці неправдиві. Предсідник підкреслює, що про його побут у Підберізцях зізнали батьки і сестра Ю. Дмитерка, отже поважні люди, які дуже легко могли запамятати собі вигляд підсудного, бо вистане лише один раз глянути на його фізіономію, щоб запамятати собі її. А може у Підберізцях був ваш двійняк, додає предсідник. Підсудний мовчить.

З черги предсідник випитував підсудного, коли він вийшов вранці дня 21. квітня 1935. р. з хати, про що говорив перед своїм виходом з обома Мерцалами, з якими мешкав при вул. Ґрунвальдській у кравця Дідика і т. д. Підсудний каже, що дійсно вийшов з хати згаданого дня вранці тому, що йшов до церкви сповідатися та що опісля поїхав до свого родинного села Оброшина. Переповідає теж деякі подробиці зі своїх зізнань на поліції про стрічу Мерцалів з Ґеретою в білогорському лісі, про стрічу молодого мужчини та молодої жінки кажучи, що ці подробиці неправдиві. Предсідник: Чи поліція також підсунула вам оборону? Підсудний хвилину мовчить, опісля каже, що хоч нпр. зізнання про побут у Підберізцях не обтяжує його, всеж таки заперечує його тому, що це неправда. Тоді предсідник відчитав частинно його зізнання, зложені у слідстві та зізнання деяких свідків. Підсудний заперечив, щоб стрічався колинебудь з Телюком та Іваньком. Признає лише, що писав грипс до П. Мерцала, з проханням вибачити йому за зізнання, якими обтяжив його. З черги кілька питань поставив прокуратор, а саме: звідкіля підсудний знав, що Копач мав псевдонім „Орест", що Копач приятелював з Дмитерком і т. д., на що підсудний відповів, що про псевдонім „Ореста" довідався на поліції. Далі кілька питань поставив йому обор. д-р С. Шевчук і д-р Ст. Шухевич. Першому оборонцеві відповів, що прокуратор припинив проти нього доходження за намагане вбивство Дмитерка; другому заявив, що був конфронтований з Телюком та Іваньком. Свої вияснення складав підс. Дячишин цілих дві години.

В год. 11.20 почав зізнавати підс. **Іван Мирон,** стрункий, дрібної будови інтеліґентний робітник (кравець). Заявив, що належить до ОУН, але відмовив взагалі вияснень: хто його звербував до ОУН і в справі намаганого вбивства Ю. Дмитерка в Підберізцях. Тому представник відчитав його зізнання зі слідства.

По півгодинній перерві ввійшов на салю підс. **Юліян Дмитерко,** високий мужчина. До ОУН не належав, але знає про завдання цієї організації. Знав і бл. п. Копача і Ковалюківну. Копач був шкільним товаришем, а М. Ковалюківну пізнав при нагоді. Про справи звязані з ОУН знає з розмови з Копачем. Про наміри цієї організації Копач не говорив підсудному. Останній раз припадково стрінув його в половині березня 1935. р. І тоді Копач жалувався, що його вважають поліційним конфідентом, але він має чисту совість перед українським громадянством. Про ніякі непорозуміння в ОУН не говорив. Про приязнь підсудного з Копачем знали інші особи, бо підсудний говорив з Копачем на університеті. Приймає, що в ОУН була група „З. О. В.", до якої належав Копач. Здогадується, що присуд смерти на підсудного видали деякі люди тому, що підсудний голосно критикував один чин, що його виконав Копач з доручення деяких людей. Ближче не каже, що це за чин. На Копача видали присуд смерти мабуть тому, що був у групі „З.О.В.". Бл п. Мельника знав лише з виджения і не знає, чи він належав до групи „З.О.В." Знає лише від своєї сестри Ірини Царівної, яка пізнала Мельника підчас побуту підсудного в арешті (від 25. квітня 1935. р. до 4. квітня 1936. р.), що Мельник мабуть належав до групи „З.О.В."Підкреслює ще раз, що присуд смерти на підсудного — так здогадується — видали тому, що підсудний критикував голосно один чин і мабуть здогадувалися, що підс. належить до групи „З.О.В.". Опісля підсудний оповів подробиці про намаганий замах на нього в неділю 21. квітня 1935. р. у Підберізцях, які покриваються з подробицями акту обвинувачення. На питання предсідника, хто хотів його вбити, підсудний каже, що може подати опис обох учасників. Предсідник сміючись радить, щоб відразу сказав чи ними були підс. Дячишин і підс. Мирон. Підсудний відповідає, що один з учасників був подібний до підс. Дячишина своїм ясним волоссям; щодо підс. Мирона рішуче заявляє, що він не був другим учасником. Вияснює, що на поліції зізнав про підс. Дячишина як подібного до одного учасника, бо тоді психічно заломився тому, що сидів сам у темниці і що його били. На питання прокуратора каже, що був арештований в 1931. р. і 1933. р. Далі прокуратор відповідними питаннями хоче дістати відповідь, що це за чин зробив Копач, але підсудний відмовляє відповіди. Не дає теж відповіди на питання прокуратора, кого то підсудний гостро критикував. Зате дещо говорить ще раз про групу „З.О.В.", яка повстала на думку підсудного з початком 1935. р. Опісля кілька питань підсудному поставив обор. д-р В. Старосольський. Відповідаючи на них підсудний каже, що про „З. О. В." зізнавав щойно 8 міс. по своїм виході з вязниці, коли складав свої зізнання перед слідчим суддею з вільної стопи. Вийшовши на волю, довідався дещо про групу „З.О.В." На питання обор. д-ра С. Шевчука, яку фотографію мали зі собою учасники замаху підсудний каже, що це була його фотографія. Вияснює, що ця фотографія була зроблена подібно як фотографії з поліційної кліші. Додав, що на техніці фотографії не розуміється. Вкінці підсудний заявляє, що ніколи не чув ні від Копача ні від нікого іншого, щоб група „З. О. В." плянувала висадити в повітря памятник Міцкевича або плянувала вбивство суддів, які судили у процесі за вбивство мін. Перацького.

Підс. Павло Мерцало, середнього росту плечистий робітник, заявляє, що до ОУН. не належав, псевдоніму „Рудий" не мав. З Ґеретою не стрічався. Не знає теж на якій основі Дячишин зізнав, що підсудний стрічався з Ґеретою. Не був у білогорськім лісі. Признає, що один з вязнів, які проходжувалися по подвірю, кинув підсудному грипс, але він не вспів його навіть прочитати, бо спершу, не світилося в келії, опісля відобрав його вязничний сторож. Заявляє рішуче, що не брав участи в убивстві Копача і Ковалюківної та не знає, хто їх убив. Вияснює, що 21. квітня 1935 р. пішов до Бартатова (до свого родинного села), звідкіля вернувся до Львова щойно 23. квітня. Подає, що Копача не знав. На питання обр. д-ра Ст. Шухевича каже, що його ровер і брата були попсовані. Їх направив Петро Мерцало в Бартатові. Заявляє, що на неділі і свята постійно виїздив з братом до Бартатова, бо у Львові не мали що робити. Їхав з братом на село й на польські Великодні Свята, себто 21. квітня 1935 р., а вернулися щойно по святах 23. квітня 1935 р. Так само їздив на наш Великдень, тиждень пізніше. Опісля підс. Дячишин вияснював, чому обтяжив своїми зізнаннями на поліції і в слідстві підс. П. Мерцала.

Підс. Іван Мерцало, теж середнього росту мужчина, кремезний, заявляє, що до ОУН. не належав ні не знає про її завдання. Оповідає що дня 21. квітня 1935 р. пішов з братом Павлом до Бартатова, звідкіля вернулися щойно по польських святах 23. квітня 1935 р. Не брав ніякої участи в убивстві Копача і Ковалюківної. Не склав теж таких зізнань у слідстві в тій справі, як це неправильно запротоколовано в зізнаннях зі слідства. На питання обор. д-ра Ст. Шухевича каже, що коло фабрики „Луна" ніколи не був. Обширно вияснював теж, що ровером не міг їхати, бо ровер був поломаний, оповідав, хто направляв його ровер і брата, коли його арештовано, як провів час на наші Великодні Свята і т. д.

Вкінці предсідник показав суддям присяглих фотографії вбитих Копача і Ковалюківної та течки і пакунків — найдених в ярі на Вульці і відложив розправу в год. 3-ій до середи 9-ої год. рано.

З білоруського життя.

ЧИ БІЛОРУСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК ДІСТАНЕТЬСЯ НА КОНҐРЕС НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН?

Президія білоруського національного комітету 5. травня ц. р. одноголосно вибрала представником на цьогорічний конґрес національних меншин (що відбудеться від 7. до 9. липня ц. р.) о. Адама Станкевича; він переслав уже екзекутиві конґресу реферат на тему „Етичні основи культурного і національного розвитку". Особиста участь білоруського представника на конґресі залежить від чинників, незалежних від білорусинів. („Вядомосьці Беларускe")

НАВІТЬ БУКВАР СКОНФІСКУВАЛИ.

Виленське староство ґродське сконфіскувало 29. травня цілий наклад букваря для домашнього навчання „Засевкі", надрукованого латинкою. Для білорусинів це дуже болючий удар: конфіската з одного боку спричиняє великі кошти, з другого боку відбирає білоруській дітворі змогу методичного навчання рідного письма.

СЦЕНІЧНІ ВИСТАВИ ЗАБОРОНЕНІ.

Як подає „Шлях Моладзі" в Алексичах (Городенщина) місцева молодь хотіла зорґанізувати білоруську виставу разом з польською, але шкільний інспектор заборонив.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Індійський маляр приїхав до Европи.

До Европи приїхав славний індійський маляр і поет Фивсе Рагамін. У Льондоні грають його песу „Донька Індії“, що ввійде теж у віденський репертуар. У Римі підготовив він виставу своїх образів, яку перевезе теж до Відня.

Рагамін тримається строго індійської традиції — навіть фарби підготовляє собі сам. Він збирає кольорові камінці і каже їх розтирати на порошок, з чого робить усякі пасти з домішкою ріжних природних барвил. Враження деяких мінеральних фарб на індійському папері — незвичайне. Він малював ними фрески до королівської палати в Дельгі.

8 настроїв жіночої душі.

До найкращих малюнків між цими фресками належать „Породи душі індійської жінки“. Є це етюди вісьмох символічних дівчат, згідно з теорією індійської віри, що жіноча душа складається із вісьмох основних настроїв. Є тут — жага, любов, гнів, музика, мистецтво, слухняність, боязкість і таємниче передчуття в чому лежить суть світа, складене з жіночої несміливости та духового зосередження. Характеристична риса індійського світогляду, що мистецтво і музика зараховані до настроїв. Ніжність індійської дівчини зображує одна леґенда про дівча, що бавилось цвітком льотосу; один пелюсток льотосу впав їй на ногу і перерізав її.

Недоля індійської жінки.

Рагамін хоче звернути увагу на недолю індійської жінки, що досі засуджена на фізичну та духову зажежність від мужчини. Її видають заміж чужому чоловікові, який бере її до свого дому головно для її віна. Про її подружжя рішають її батьки ще заки вона дозріла — це звичайний торг. У день шлюбу вона бачить уперше свого „вибраного“. Вона має часто не більш 10 літ і не знає нічого про подружжя та про свою жіночу ролю. Її чоловік має право мати теж інші жінки, дарма що має право стежити за нею і навіть убити того, що хотів би стати його суперником. Страшна помста із заздрощів, це звичайне явище в Індіях. Тільки уроджений син є втіхою для батька; донька, це жалоба в домі.

Та ще гіршої долі зазнають дівчата, які не виходять заміж. Їх часто віддають до святинь, де вони танцюють як рабині. Баядери згорають у тузі, віруючи тільки в те, що бог Крішна зробить їх колись щасливими.

Що можуть йоги.

Рагамін робив портрети сотні визначних людей — індійських вождів, князів, фільософів та йогів. При цьому він мав нагоду знайомитися з ріжними небуденними людьми, які вважали себе факірами, йогами та ворожбитами або інші шанували в них надприродну силу. Він упевняє, що таких людей є дуже мало; він надибав за своє життя тільки одного, що справді вмів зробити себе незалежним від закону природи, згідно з яким людське тіло мусить старітися, марніти. Він має 180 літ живе серед Гімалаїв із жінкою, що має 160 літ, а виглядають вони так, якби мали двацять літ; вони годуються тільки чистим повітрям і сонцем, переробляючи їх відповідним віддиханням на поживу.

Рагамін вірить у таємницю природної відживи, яку мають йоги, щоб їх тіло могло втягати в себе тільки природні складники без ніяких приправ, навіть без соли і цукру. Вони почали від овочів, переходять на всякі трави, а згодом їм вистачає сама вода та гірське повітря. Йоги вміють продовжувати своє життя, знають, коли мають умирати і вірять у те, що коли душа розстається із своєю земною поволокою — тілом, вона знову вертається за якийсь час до них, розливишись у всесвіті.

—o—

Процес за страхопуда.

Іноді за різні дрібниці водяться селяни по судах, одначе ще ніколи суд не займався страхопудом на воробці. Аж двох югословянських селян, чи пак їх жінки пішли з такою справою до суду і щойно суддя мусів їх помирити. Ціла подія мала сильну гумористичну закраску і викликала не тільки веселий настрій у суді, але довший час веселила односельчан позовника і пізваного.

Ціла справа виглядала так:

Одного дня запримітив один селянин в городі свого сусіда страхопуда на горобців, який одягом, виглядом і маскою лиця був зовсім подібний до його жінки. Тому, що обі сусідки жили зі собою від довшого часу в незгоді, ясно було, що йде тут про злобні кпини й пониження. Висміяна селянка і її чоловік домагалися від сусіда, щоб він негайно забрав страхопуда з городу. Одначе сусідові навіть не снилося вислухати протесту покривдженого. В ночі селянин із своєю жінкою самі пішли на сусідський город і викинули нещасливого страхопуда.

Очевидно це дало притоку власникові страхопуда внести до суду скаргу на своїх сусідів, мовляв вони порушили чужу власність. „Коронним свідком“ у цілій справі був страхопуд, якого на домагання судді мусіли „грабіжники“ принести до суду. Суддя переконався, що страхопуд справді незвичайно подібний до селянки і видав соломоновий присуд. За „грабіж“ не покарав грабіжників, тільки жінку позовника, ствердивши, що вона поставила страхопуда, щоб висміяти свою сусідку.

—o—

Рокфелер помер - нехай живе Рокфелер!

Коли помер один із найбільших міліонерів світа Джон Давісон Рокфелер не дотягнувши до 100 років, про які мріяв, його наслідником став його 60-літній син, що зветься точнісько так само. За життя батька він звався „містер юніор“, тепер цей титул відпав — назва „фірми“ не змінилася. Він не потребував чекати на міліони свого батька. Ще 48 літ тому його батько доручив йому велику частину своїх підприємств і „виділив“ його так, щоб він міг самостійно працювати.

Виховання сина міліонера.

„Молодий“ Джон Рокфелер має батькову голову. Він виховався суворо і мусів доказати, що сам уміє заробляти на себе. Ще дитиною йому казали чистити стежки в саді і рубати дрова, хоч при цьому треба було ходити до школи і грати на скрипках. Він діставав від батька всього 40—60 сотиків тижнево, з яких частину мусів складати в неділю у церкві на тацю, частину на щадничу книжку, а решту як „операційний“ капітал.

Така була система в домі Рокфелерів. Коли він оженився то так само підготовляв до кар'єри і свої діти — 10 відсотків на бідних, 10 на ощадність. З ощаджених грошей можна було згодом давати нові ріжні жертви для тих, що потребують.

Скромне, тихе життя.

Старий Рокфелер роздав за своє життя 600 міл. дол. на добродійні цілі, — молодий роздав їх досі 167 міл. Теперішній міліярдер веде скромне, тихе життя; мало говорить, радо вислухує рад своїх співробітників, рідко буває в товаристві, не любить, щоб його фотографували, залюбки просиджує дома і є дуже релігійний.

Він дістає багато листів із просьбами підмоги та позички. Ці листи він відчитує що вечора за столом, при всіх дітях і з ними він радиться, що кому відповісти. Принципом його батька було давати корисні дарунки, що допомогли би якнайбільшій кількости людей і щоб самі ці обдаровані мусіли ще допомагати іншим.

Як видавати гроші.

Коли неодин проводить безсонні ночі, щоб найти спосіб, як заробити гроші, Рокфелер часто не спить, щоб придумати спосіб, як їх видати. Багато жертвував він на пропаганду релігійного руху — 29 міл. дол. Хоч сам баптист, підпомагає теж інші церкви: нпр. 2 міліони дол. дав на будову славної Ріверсайд-церкви, де стоять статуї славних людей, 19 міліонів дав на відбудову історичних місць, 6 міл. на суспільну гігієну, 24 міл. на освіту і виховання, 26 міл. на парки у великих містах, 30 міл. на шпиталі, санаторії та всякі захисти.

Форд вкладає зароблені гроші у нові підприємства, Герст будує за них чудові палати і робить дарунки своїм приятелям, Рокфелер дає їх тим, що найбільше грошей потребують.

—o—

РОСЛИНИ, ЯКІ ЖИВУТЬ БЕЗ ЗЕМЛІ.

В агрономічному інституті Бойс Томсона в Льондові перевели проби штучної годівлі рослин, які в природних умовинах ростуть тільки в землі. Учені, що працюють у тому інституті доказали, що розвиток корінів і гонів може відбуватися навіть тоді, коли рослина зовсім оцініться без землі, а годують її тільки ріжними хемічними засобами, між іншим деякими газами.

Спрямувавши на рослину струм етилену, ацетилену або пропілену довели льондонські ботаніки до цього, що корінь розвивався в означеному місці, прискорювали вони або припиняли процес розвитку рослини, викликували довільний напрям гонів і т. д.

Учені устійнили, що є приблизно 30 хемічних субстанцій, які можуть зміняти розвиток рослин. Цікаве, що тільки один етилен входить у складові частини рослин. Всі інші тіла невідомі чужі рослинам і покищо годі вияснити їх вплив на розвиток рослин.

Відкриття льондонських ботаніків може мати величезне значіння для хліборобства й огородництва. Вже тепер підчас проб при помочі цих „синтетичних гормонів“ вдалося осягнути гарні висліди і напр. рослини, які цвитуть звичайно на весну, випустили пучки вже на Різдво.

У тих випадках, коли ботаніки льондонського інституту вживають не газів, але рідин розпускають вони ці „гормони“ в ляноліні і смарують ними рослини.

КОРАБЕЛЬ-МАРЕВО.

В англійській пристані Портсмавт продали недавно на ліцитації корабель-марево „Цебріна“. У 1917 р. надибав цей корабель зданий на ласку й неласку хвиль англійський крузлер. На чердаку корабля-марева не було живої душі, одначе всі столи в їдальні стола були заставлені приготованими стравами.

Про долю цього корабля і його пасажирів оповідали люди неймовірні історії. Адміралітет перевела слідство, одначе воно не дало ніякого висліду. Тайна корабля-марева залишилася недослідженою. В адміральській команді думали, що після закінчення війни вдасться вияснити загадку і походження „Цебріни“, бо думали, що пасажирів взяла в полон німецька підводна лодка. Одначе після закінчення війни німецька влада повідомила, що рішуче нічого не знає ні про сам корабель, ні про долю його залоги.

Пароплав-марево купила якась фірма на „шмельц“.

ШТУЧНІ ЗУБИ ЗІ ШКЛА.

Один молодий лікар у зубному інституті в Менчестері зробив нове відкриття, а саме почав виконувати штучні зуби зі шкла.

По кількалітніх досвідах вдалося йому виконати зуби із спеціяльно прасованого шкла. Такий шкляний зуб фарбують відтак відповідною фарбою, так, що зуб стає зовсім майже подібний до правдивого. Як кажуть деякі дентисти, нові шкляні зуби мають бути куди кращі як інші штучні зуби з таких матеріялів як напр. порцеляна.

ВЕСЕЛЕ.

ВІДПЛАТА.

Двох сусідів стрічається на вулиці перед своїми домами. Один перед другим скидає капелюха:

— Вибачте, моя гуска перескочила до вашого городу і знищила вам одну грядку.

— Дрібниця, нема про що писати, мій пес і так її роздер...

— Так? Ну то це теж дрібниця, бо я вашого пса переїхав.

КОРОТКИЙ ЗВІТ.

— Ви подаєте мені все такі довгі, розвідні звіти — робив докори залізничому дорожникові інспектор лінії. — Я хочу мати завжди короткий і ляконічний звіт без зайвих подробиць.

Коли згодом повінь навістила цілу околицю дістав інспектор такий звіт:

— Де були рейки тепер ріка.

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили дальше в Адміністрації „Діла“: о. Іван Іванчук, Товсте, 5 зол.; Михайло Гуцалюк, Бінчарова, 3 зол; Анна Павлусевич, Коломия 5 зол.; Марія Гоцька, Камінка Струмил. 5 зол.; д-р Лев Чаплінський, Львів, 5 зол. Сьогодні виказано 23 зол. Разом зложено досі в Адміністрації „Діла“ на фонд допомоги українському студентству 305 зол.

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

ҐАМАРНІКА ЗАСТРІЛИЛИ АГЕНТИ ГПУ?

Віденська преса подає поголоски з Москви, що Гамарнік не відібрав собі життя, лише застрілили його аґенти ГПУ, бо коли вони прийшли, щоб його арештувати, Ґамарнік боронився з револьвера і ранив одного агента. (ПАТ.)

ІДИЛЛЯ.

„Молот“ з 21. V. подає такі факти: Показовий процес над політичними бандитами Гречком, Романюком, Чегринцем, Сомкіном, Скибенком, Фоміном, Чайком, що набили в лісі піонірів місцевої школи, виявив, що орґанізатором банди є член комсомолу Гречко. „Це явище не випадкове; у проводі комсомольських організацій Ростова і краю довгий час працювали вороги народу, які розвалювали роботу виховання“.

„Ворожа рука попсувала 7 гільзових машин. Ні партком, ні профком фабрики, ні керманичі цеху не надали цьому обурливому фактові великого значіння“... „Харчевий торг Ростова ударемнює постачання городини. Наслідком злочинної роботи ворогів народу працівники міста дістали в минулім році замісць 41.300 тон городини лише 12.200 тон. Значить: Торг і в цім році зле приготовляється до постачання“. „Цукорки фабрики „Кераміка“ виповнені цементом, вапном і кавалками мушлів“... „Партійна конференція Орджонікідзенського району Таганрогу вибрала секретарем райкома Фоменка. Після голосування показалося, що він був авантурником, який багато років дурив партію“. Вночі на шахті псується врубова машина. Помічник машиніста сам направляти не хоче. Помпа зіпсувалась також: бриґада робітників йде додому 2 години скорше, ніж повинна. Не диво, що замісць 2.950 тон добуто за добу лише 2.387 тон. Керманичі шахти Артема присягають сумлінно виконувати постанови Совнаркома Союзу і ЦК ВКПб, але ладу в шахті не заводять... Директор ново-єгорликівської фабрики Михайличенко заявив, що у нього всі машини направлено. При перевірці показалось, що ніодної з 32 машин ще не направлено.

(Офінор.)

ТЕРОР.

„Правда“ описує процес проти 44 саботажистів зі Сибірі, яких засуджено на смерть. Виїздна колеґія найвищого Трибуналу розглянула в Свободнім справу троцькістівських терористів, які оперували на залізницях Далекого Сходу з доручення і під проводом японської розвідки. 44-ох учасників цієї орґанізації засуджено на розстріл і присуд виконано... Орґанізація працювала під проводом японського шпіона, шефа льокомотивного відділу Амурської залізниці. Крім троцькістів до цієї орґанізації належали праві, меншевики, есери, активні колчаківці. Вони спричинювали катастрофи особових та військових поїздів, ушкоджували льокомотиви, спиняли рух і т. д., загально вони викликали штучно невдоволення робітників, оплачуючи стаханівців, ударників і добрих робітників гірше ніж лінюхів. Вони отроїли партійного орґанізатора Федорка. Лише у січні 1937. р. на Орджоникідзівській залізниці було 17 катастроф. В одній з них згинуло 49 осіб і було 90 ранених“...

(Офінор.)

Технічні школи в Люблині.

I. **Механічна ґімназія** ім. Ст. Сирочиського (Люблін, ул. Круля Лешчиньскеґо 11) — це 4-літня фахова школа ґімназійного ступня для металевого промислу (шлюсарство і механічна обрібка). Подання вносити до 16. VI., вступні іспити 21. VI. Вимоги: 6 кляс вселюдної школи. Через велике число кандидатів дістатися не так легко.

II. а) **Будівляний ліцей** і б) **Дороговий ліцей** отвирають при т. зв. „Школі Будівництва“ в Люблині, Алее Длуґоша 2. — Вимоги: свідоцтво 6 кляс ґімназії старого типу або 4 кляс ґімн. нового типу. Вступні іспити 22. VI. ц. р. — Число зголошень досі невелике можна числити на поняття без труднощів.

Перед Зеленими Святами.

КОМУНІКАТ ГОЛОВНОЇ РАДИ ТОВАРИСТВА ОХОРОНИ ВОЄННИХ МОГИЛ У ЛЬВОВІ.

Неповні два тижні ділять нас від Зелених Свят та звязаних з ними поминальних богослужень за наших Поляглих. Уважаємо вказаним пригадати П. Т. Громадянам, замешкалим у місцевостях, в яких нема філій Товариства Охорони Воєнних Могил, отсе:

На основі закону про воєнні могили і цвинтарі, оголошеного в Д. З. ч. 39. з 30. травня 1933. р., опіка над воєнними могилами не застережена виключно для створених до цього окремих товариств. Кожне товариство може заопікуватись воєнною могилою за зголошенням своєї опіки місцевій адміністраційній владі. Цей уступ у законі догідний у тих місцевостях, в яких, з огляду на малу скількість воєнних могил, оснування окремих філій Товариства Охорони Воєнних Могил недоцільне. Цю догідну обставину повинні наші Громадяни якнайширше використати, щоб остаточно довести до стану, в якім можна би було сказати, що нема в краю ніодної занедбаної чи забутої стрілецької могили.

В часі Зелених Свят населення більшої частини краю вибирається з процесійними походами на могили Поляглих. Вже тепер повинні наші філії перебрати провід в організації цих походів, а в місцевостях, в яких філій нема, повинен негайно завязатися комітет зелено-святочного обходу. Такий комітет повинен обговорити та узгіднити з місцевим парохіяльним урядом хід цілого свята, відтак переговорити з місцевою адміністраційною владою та устійнити точно програму, щоб опісля найменш винні враз з духовенством не були наражені на неприємности, а то й адміністраційні кари.

Зокрема звертаємо увагу учасникам походу, що зелено-святочний процесійний похід не має складатися з незорганізованої юрби, яка прийшла подивитись на похід, а з святочної громади, яка прийшла в повній повазі й пошані поклонитися Тіням Тих, які віддали своє життя за кращу будучність.

Громадяни всіх тих місцевостей, в яких є могили наших вояків, повинні з нагоди Зелених Свят перевірити, чи не слід булоб закріпити могили тревалим памятником, або щонайменше бетоновим хрестом на основі устійненого нашим Товариством взору. Передовсім назвища жертв визвольних змагань не сміють піти в забуття! В місцевостях, де не вміщено ще пропамятної таблиці з наведенням імен і назвиш, дати уродин і дати та місця смерти Поляглих з даної громади, крайня пора, як довго ще живуть родини Поляглих, призбирати потрібні дані та уложити текст на пропамятну таблицю, яку слід умістити в місцевій церкві. Така таблиця не конче мусить бути камінна чи залізна, а букви на ній золочені. Зібрані дані про Поляглих можна остаточно виписати на звичайнім папері та оправити його в рамку за шкло.

Принагідно пригадуємо нашим філіям, що в четвер 17. червня ц. р. відбудуться Загальні Збори центрального Товариства Охорони Воєнних Могил у Львові. Кожна філія має право вислати на ці Збори на своїх 30 членів одного відпоручника. На Зборах будуть обговорювані справи, які головно торкаються діяльности наших філій за рр. 1935. і 1936.

Головна Рада Товариства Охорони Воєнних Могил у Львові.

Завязок драматичної школи

МУЗ. ІНСТИТУТУ У ЛЬВОВІ

Наш театр, чи може краще: наші театри працюють серед таких важких обставин, що воно й не диво булоб, якби серед нашої молоді важко було знайти охочих посвятитися театральній карієрі. Як сьогодні ця справа у нас стоїть, важко сказати, бо не маємо драматичної школи, де можна би найкраще перевірити число тих, що мають намір піти на службу Мельпомені. Та як воно і не булоб з нашим театром, всеж брак драматичної школи у нас треба уважати великою недостачею у нашому культурному житті і культурній праці. Цю прогалину заповнює до деякої міри кляса деклямації проф. Лесі Кривіцької при Вищому Музичному Інституті ім. М. Лисенка у Львові, що істнує вже два роки та оце в суботу, 5. червня ц. р. виступила з II-им річним пописом.

У пописі виступило дванацять учениць і учнів, у яких з приємністю можна було запримітити передовсім як наслідок доброї школи — добру дикцію. Правда, у декого велика дбайливість за добру дикцію приглушувала трохи чуття, якого вимагав рецитований твір (Леся Цибрух — „Настрої“ І. Наріжної), абож занадто звільнювала темпо. Справді добрими рецитаторами виявилися: Катря Зарицька, Наталка Шухевич, якої рецитації „Ідиллі“ І. Франка можна було з приємністю слухати, Мирослава Дрогомирецька; Г. Голобродська. З талантом передав „Музик“ Глібова, Андрій Гайда, пильну працю було видно у деклямації Богдана Єднорога, що так само як Юліян Савицький розпоряджає добрим голосовим матеріялом. З експресією виголосив „Прокляті роки“ Ю. Клена Степан Костик, але Шевченків „Кавказ“ у рецитації Петра Пилипишина вийшов дуже слабо.

Заслужену бурю оплесків зібрали Л. Ріпель, що захопила публику своєю повною експресії деклямацією надлатку („Експрес“ Янова) і Льонгин Герман, що у „Драматичному монольозі“ з „Ой не ходи Грицю“ (Хома) виявив першорядний драматичний талант **О. Б**

По широкому світі.

Польський президент Мосьціцький та румунський король Карло виголосили промову в яких підкреслили вагу польсько-румунського союзу для европейського мира. Опісля вони відібрали велику дефіляду орґанізацій румунської молоді.

У Німеччині спустили на воду великий кружляк „Бліхер“.

Румунський уряд відкликав свого посла з Берна, бо він брав участь у розмові мін. Тітулеску з Літвіновим.

—o—

„ЗАЛІЗНИЙ ПОЯС“ ПІД БІЛЬБАО ЗБОМБАРДОВАНИЙ.

Авас повідомляє: Національна ескадра, зложена з 30-ох літаків, збомбардувала „залізний пояс“ фортифікацій довкола Більбао. Наскільки виносити з летунських світлин бомбардування було успішне.

ЖЕНЕВСЬКА СЕНЗАЦІЯ

Стефані подає з Женеви: Як інформують з певних джерел, шеф кабінету ґенерального секретаря Ліґи Націй Голан та член політичної секції Віґіе, дізнавшися, що польський представник хоче виступити з відомим внеском про участь Абісинії у Лізі Націй, намовили мексиканського представника Фамелю, щоби він виступив проти Комарніцького. Як кажуть, Фамеля дістав текст заяви Комарніцького ще тоді, коли її перекладали.

—o—

КІНЕЦЬ СТРАЙКУ В МЕКСИКУ.

Страйк у нафтовому промислі покінчився. Рішення арбітражної комісії є невідкличне тому робітники вернуться завтра до праці.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація

НОВИНКИ.

— **Подяка.** Не маючи можливости подякувати кожному зокрема, я прохаю всіх моїх знайомих, як і організацій, що чи словом співчуття чи яким чином старалися полегчити мені моє найбільше горе — смерть мого дорогого дружини Івана Мірного, прийняти вислови моєї глибокої й щирої подяки. — **З. Мірна,** Прага. 1097

— **Прогулька членів „Львівського Бояна"** до Брюхович відбудеться в **четвер,** 10-го ц. м. Збірка у вестибулю головного двірця 14.15, відїзд 14.40. — **Виділ.** 1090

— **В Українськім Лікарськім Т-ві** чергові сходини членів у пятницю дня 11. червня ц. р. в год. 7. вечора. На сходинах читатимуть працю д-ра М. Качалуба (Женева) п. н. „Гонадотропні гормони". 1091

— **З уваги на навал матеріялу з судової салі** Правничу Сторінку, що мала появитися в нинішньому числі, переносимо до чергового вівтірка.

— **Вистава чотирьох** у Музею Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові буде відкрита до неділі 13-го ц. м. включно; щодня від 10—18-ої год.

— **Конгрес Марійських Дружин у Львові.** З приводу 300-ліття смерти митрополита Й. Рутського, ініціятора марійського руху на українських землях, відбудеться у Львові в днях 9. і 10. ц. м. конгрес Марійських Дружин середньошкільної мужеської молоді. В середу, 9. ц. м. вечором год. 7. буде архиерейський молебен і проповідь в катедрі св. Юра. В четвер, 10. ц. м. год. 8 архиер. читана Служба Божа, спільне причастя і проповідь епископа Ів. Бучка. В год. 12 святочні сходини в салі Лисенка з рефератом проф. Ісаїва з дискусією. Год. 15. Марійська Академія на подвірі св. Юра зі співами, промовою і деклямацією.

— **Два виділи ліцею у філії Української гімназії у Львові.** Звертаємо увагу загалові української молоді, яка бажає вчитися в ліцеях, що міністерство освіти рескриптом з дня 31. травня ц. р. (С. 4284/37), вирішило при філії державної гімназії з українською мовою навчання у Львові відкрити в шк. році 1937-38 два виділи ліцею: **класичний і природописний.**

— **Вислід матури в Українській державній гімназії у Львові.** Свідоцтво зрілости в державній гімназії з українською мовою навчання у Львові одержали: Адріянович Володимир, Бабин Зенобій, Бродюк Максим, Горникевич Теофіль, Гривна Василь, Дзедзінський Лев, Дудич Ярослав, Єдноро́г Богдан, Залуцький Богдан, Заяць Зенон, Казновський Степан, Кліш Володимир, Козинський Омелян, Лисяк Іван, Лубянецький Володимир, Луцький Юрій, Маланин Юрій, Макогін Володимир, Мандрусяк Зенон, Мисак Василь, Олійник Роман, Петюшин Петро, Підлісецький Мирон, Потіцький Василь, Ракочий Роман, Рогожинський Юрій, Романишин Іван, Романович Роман, Романюк Григор, Рудницький Юрій, Савчек Роман, Сениця Богдан, Тимкевич Зенон, Тисляк Степан, Фітьо Константин, Хромовський Степан, Ясінчук Назар. На 46 матуристів свідоцтво зрілости одержало 37; відступило 5, репробовано 4.

— **В дівочій гімназії „Рідної Школи" ім. І. й І. Конорулзів у Львові** відбувся іспит зрілости під проводом делегата Кураторії Л. Ш. О. проф. д-ра Романа Цегельського в днях від 31. травня до 4. червня ц. р. включно. Всі учениці допущено до матури. При письменному іспиті репробовано одну ученицю. Устний іспит зложили: Абрисовська Ірина, Барабаш Ольга, Білинська Надія, Вахнянин Любомира, Винників Марія, Гавлевич Пелагія, Керного Ірина, Колодій Дарія, Кузик Лідія, Михайлівська Олександра, Пиріг Ярослава, Рожейовська Володимира, Тисович Ірина, Шуберт Станислава і Яворська Іванна. — Гімназія на основі рішення Міністерства В. Р. і П. О. з дня 28. травня 1937. ч. с. 1840/37 одержала на черговий шк. рік 1937-38 **повні права державних шкіл.**

— **Управа Філії державної гімназії з українською мовою навчання у Львові** повідомляє, що вступні іспити до гімназії **відбудуться:** до І. кл. 17. ц. м. — письменний, а 18. і 19. ц. м. — устний. До II і IV кл. 22. ц. м. — письменний, а 22. і 23. ц. м. устний. До класичного і природописного ліцею зголошення 17.—22. ц. м., вступні іспити: 24. ц. м. — письменний, 25 і 26. ц. м. устний. Початок іспитів у год. 8.

— **Богослуження для хорих в Успенській церкві у Львові** відправив у второк 8. ц. м. Преосв. Кир Іван в год. 8. рано. До церкви привезено 90 тяжко хорих, що всі вислухали Служби Божої і запричащалися. Ўладженням цього богослуження, що на всіх учасників зробило зворушливе враження, занявся Комітет Пань, який вже від кількох літ працює тихо й без розголосу для добра хорих по львівських шпиталях.

— **Наша Служба Божа в радіо.** В четвер 10. ц. м. трансмітує львівське радіо Службу Божу з Успенської церкви. Початок богослуження в год. 10. рано.

— **Справа навчання української мови в ліцеях.** Заходами головної ради Т-ва „Учительська Громада" у Львові відбулися в дні 5. червня ц. р. сходини україністів усіх львівських державних і приватних гімназій в справі програми навчання української мови в українських гімназіях нового уладу та майбутніх ліцеях. Основний реферат на тему програми навчання української мови в ліцеях виголосив проф. Біленький. Про конечні зміни в програмі навчання української мови в гімназії проф. Тершаковець. По відбутій дискусії, в якій забирали голос пп. Федусевич, дир. о. д-р Залеський, о. кан. Лициняк, Микетей, д-р Я. Рудницький — принято предложену референтом програму, яка буде предложена покликаній шкільній владі та друком подана до відома учителям україністам, що будуть учити у наших ліцеях в Галичині і Волині. Наради відбувалися в будинку української державної гімназії (головне заведення), проводив ім голова Т-ва „Учительська Громада" проф. В. Радзикевич.

— **Про Олександра Архипенка** появилася дуже гарно написана стаття у варшавському „Курієрі Поранному" з 7. ц. м. Стаття прикрашена знимками двох різьб Архипенка. — В тому самому числі „К. П." зреферовано статтю ред. Бончковського з найновішого числа „Бюлетину П.-У." про трудноші нормалізації і далі подано дрібну українську хроніку.

— **Зміна президента апеляції.** Як зачувати, дотеперішній президент львівської апеляції, Зборовський, має в найближчому часі покинути своє становище. Його наслідник покищо незнаний.

— **Зміни у львівському радію.** Дотеперішній директор львівського радія, Януш Жулавський як зачуваємо, має перейти на рівнорядне становище до Вильна. На його місце має прийти колишній директор Юлій Петри.

— **Помер директор. львів. збіж. біржі** д-р Марсель Панет у 66 р. життя. Він занимав кілька передових становищ у львівських економічних організаціях.

— **Нові поштові агенції** будуть відкриті з днем 15. ц. м. в Конюшках рогатинського повіту і в Дережниці пов. Дрогобич.

— **Нова каплиця в Заліщиччині.** В Зофіївці пов. Заліщики розпочали будувати каплицю, що буде пятою з черги, побудованою в цьому повіті після війни.

— **Жахливий злочин танцерки і морфіністки.** У звязку з убивством бл. п. Ольги Закшевської, вдови по прокураторі, у Львові, виявились дальші подробиці. Душогубка Марія Рогозінська скінчила 35 літ, є православного обряду і має за собою буйну минувщину. Вродилася в Москві, шляхом репатріяції вернулась до Польщі, де зложила іспит зрілости, виїхала на якийсь час до Росії і знову знайшлася в Польщі. Була замужна за адвокатом д-ром Чалацьким, однак з ним розвелася і вела веселе життя, виступаючи як каварняна танцерка. Тому рік познайомилася в товаристві з бл. Закшевською і часто в її домі бувала, вмовляючи в неї, що є по батькові її далекою кревною. Добродушна Закшевська помагала їй матеріяльно й обідами. Хотіла навіть взяти її до себе на мешкання як господиню, а в останньому часі радила їй виїхати як домова кравчиня до свого сина, начальника суду в Сколім. Не зважала на те, що Рогозінська будучи людиною звихненою і налоговою морфіністкою, до ніякої праці не надається. Тимчасом Рогозінська віддячилася своїй добродійці жахливо. Знаючи, що Закшевська щадить гроші, рішила її ограбити. Купила собі молоток і сховавши його в торбину, прийшла минулої пятниці до Закшевської. Одначе свого пляну не виконала, бо служниця їй перешкодила. Зробила це на другий день, коли служниця вийшла на закупно. Рогозінська підчас чесати перед дзеркалом свою жертву. Нараз добула молоток і вдарила ним Закшевську кільканадцять разів по голові, так, що кров бризкала довкола і мозок виплив на верх. Опісля душогубка прикрила голову вбитої шаликом та рушником і почала шукати по шуфлядах за грішми. Знайшла готівкою тільки 170 зол., а щадничу книжечку на 1.000 зол. кинула. Взяла теж два золоті перстені. Виходячи з мешкання, перевернула горіючу спіритусову лямпку на підлогу і запалила папери, які повикидала із шуфляд. Незабаром вернулася служниця з міста і заалярмувала замужну доньку вбитої, що мешкає в сусідній камениці. Тимчасом Рогозінська пішла до міста, продала перстені за 30 зол. і купила собі передусього нові панчохи, які убрала в публичному кльозеті, а свої покровавлені принесла додому і спалила. Опісля пішла зі своєю господинею до міста купувати іншу гардеробу. Коли вечором газети принесли перші вісти про її злочин, вона попала в сильне зденервування. Вернувшись із нічної забави з інж. С., вона не спала до рана. На другий день виправа свою блюзку, на якій були теж плями з крови і спакувала всі свої річи, щоби виїхати зі Львова. Тимчасом поліція її арештувала. У слідстві спершу не хотіла признатися до вини, мовлячи, що як прийшла до Закшевської, застала її вже вбитою. Врешті призналася до всього і привезена на місце злочину, оповіла докладно свій вчинок. Тіло вбитої піддано лікарській секції, опісля вислано до Золочева, де похований чоловік Закшевської, як відомо, шеф золочівської прокуратури. Жорстоку вбивницю відставлено до слідчої вязниці.

— **Добра ініціятива.** Громада українців-емігрантів у Букарешті влаштувала збірку на будову своєї хати. З цією метою Громада оподаткувала всіх своїх членів спеціяльними обовязковими внесками у висоті 500 леїв. Крім того, вона вже довший час переводить збіркову акцію на фонд будови хати Громади Українців Емігрантів у Букарешті. З нечленів Громади тією хатою будуть користуватися лише ті, що своїми датками, або працею причиняться до прискорення будови хати. Бажаючи підтримати цю добру ініціятиву, Громадсько-Допомоговий Комітет Української Еміграції в Румунії асигнував для будови тієї хати 10.000 леїв. З метою прискорення зреалізування будови Громадської Хати в Букарешті, Громада ввійшла в порозуміння з Комітетом ім. Симона Петлюри, що переводить збірку на будову українського Народнього Дому імени Симона Петлюри в Букарешті й організувала одну спільну збіркову комісію. Від Комітету імени Симона Петлюри до цю Комісію ввійшли п. п.: Дмитро Геродот та Гриць Власюк. Від Громади п. п.: полк. Гнат Пороховський та Олекса Деркач.

— **Нові роверові таблички.** Державний фонд доріг розписав конкурс на доставу міліона табличок нового типу. Таблички будуть з буквами й числами, як при механічних поїздах. На другий рік усі ровери в Польщі дістануть нові реєстраційні знаки.

— **Сліди старовини в Заліщиччині.** В Зазулинцях над Дністром біля винниці виленської капітули знайшли цвинтарище з липицько-готської історичної доби. Справою занявся відділ заліщицького краєзнавчого т-ва до часу приїзду фахових археольогів.

— **Львівська хроніка.** До шпиталю привезли Йосифа Кагалика, службовця похоронного заведення „Харіс", якого пробив ножем тяжко Мечислав Хіровський, занятий в похоронному заведенні Здона, зводячи з ним особисті порахунки. — На залізничому шляху коло Клепарова знайшли тіло якогось мужчини, якому колеса відтяли голову. — З мешкання професора університету д-ра Теофіля Залевського при вул. Сикстуській вкрадено цінні папери і біжутерію вартости 12.000 зол.

— **Юду Лейбу Хасклевича** засудив суд у Берестю на смерть. Перед присудом впровадило його на салю 8 поліцаїв під командою комісаря, поліція окружила була цілий судовий будинок. Як відомо, Хасклевич убив вахмістра уланів, бо — як твердив — він знущався над ним.

— **Пожежі.** В Нежухові пов. Стрий вибухла пожежа з загороді Антона Добіта, при чому згоріла стодола. Вогонь перекинувся на стодолу Василя Михалечка, що також згоріла. Пожежу спричинив 19-літній син Дебіта, кинувши недокурок коло оборога.

— **В Сокальщині викопали скарб.** В Угринові пов. Сокаль викопали недавно скарб срібних монет, що походять із 17-го століття. Знайдено 249 монет, між якими тільки 14 є польських, а інші походять з ріжних сусідних держав, переважно німецьких. Тому що наймолодшою монетою є чеський гріш з 1705 р., можна здогадуватись, що скарб закопано в часах походу шведського короля Карла III на Польщу. Скарб передано до історичного музею ім. короля Собіського у Львові.

— **Лісничий пострілив священика.** В селі Дробичка коло Дубецька перемиського повіту умер місцевий учитель Леонард Кульон. Коли пізним вечором римо-кат. парох кс. Мельнік прийшов до школи і звелів перенести небіжчика з мешкання до кляси, надійшов місцевий лісничий. Не знаючи про смерть учителя і думаючи, що до школи добулися злодії, він крикнув серед темряви: „стій, бо стріляю!" Не діждавшись відповіди, він стрілив і зранив кс. Мельніка в ногу. Раненого перевезено до перемиського шпиталю.

— **Краєва хроніка.** В Моршині повісився 55-л. Яків Гошовський зі Львова, який вів пенсіонат у Моршині і знайшовся у фінансових труднощах. — На Мих. Бабяка, касієра районової молочарні в Суховолі пов. Броди, напали біля присілка Заліся невідомі людці і зваливши його на землю, зрабували йому готівку 5.50 зол. та ріжні дрібниці. — До будинку приватної гімназії в Ходорові вломилися злодії й вкрали кількадесять золотих.

— **Трагічна помилка на полюванні.** В Делятині пов. Надвірна залізничий веркмістр Сас підчас полювання в лісі застрілив через помилку свого приятеля, залізничого машиніста Бавмана. Сас так перенявся тим випадком, що вистрілом з рушниці в рот відобрав собі життя.

— **Знайшли топільницю.** З Висли під Краковом виловили тіло молодої жінки, при якій знайшли торбинку з нотаткою та адресою: Евгенія Баран, Львів, вул. Новознесінська 86. Є це мабуть та, що 29. травня скочила з моста ріку.

— **Масові летунські катастрофи в Англії.** В останніх десятьох днях в Англії погибло 25 летунів. У Комберленд і Вестмукленд упали два військові літаки, причому погибло чотирьох летунів. У двох інших катастрофах знайшли смерть три летуни. Крім того згинув один цивільний летун, що впав з літаком на цвинтар у Бромлею. Дальші катастрофи склалися в інших сторонах.

— **Ріжні вістки.** Німецький корабель до половy китів „Рав 3" в часі пробної їзди з невідомої причини затонув при устї Везери. — Перший пробний лет на трасі Англія—Північна Америка визначено на 24. ц. м. — Університет у Льозанні святкував на днях 400-ліття свого заснування. — В Голівуді померла на запалення мозку фільмова артистка Джін Гарлов у 26. році життя. — У стейті Утаг знайшли в безлюдній гірській пустині розбитий літак з тілами 7 осіб. Літак загинув 15. грудня м. р.

Відозви й комунікати.

ТАБОРОВИЙ КОМУНІКАТ Ч. 2.

Комісія Виховних Осель і Мандрівок Молоді (КВОММ) подає:

1) Зголошення до всіх таборів, організованих Українським Краєвим Товариством Охорони Дітей, слід висилати тільки на адресу: Львів, Чарнецького ч. 26.

2) Оплати за побут у таборах мусять бути вирівнані перед відїздом на табор. Допускають ся ратальні сплати, але так, щоб на початку табору була вплачена остання рата. Гроші слати **тільки на кто Земельного Банку Гіпотечного у Львові П. К. О. ч. 500.170** з виразним зазначенням „КВОМ" і з поданням прізвища й імени учасника табору, на який зголошений.

3) Речинець зголошень: до таборів: Остодір хлопячий, Космач, Старява дівоча, Гуцульський постійний — дівочий, Гуцульський мадрівний — хлопячий, Лемківський мандрівний дівочий, Реміснечий хлопячий на Соколі, Сокіл — хлопячий, Ремісничий — дівочий **до дня 15. червня ц. р.**

До таборів: Остодір дівочий, Сокіл дівочий, Старява хлопяча, Бойківський мандрівний — хлопячий, Гуцульський постійний — хлопячий **до дня 5. липня ц. р.** По тих речинцях братимемо під увагу зголошення лише у виїмкових випадках в міру вільних місць.

4) Залізнича знижка: Учасники наших таборів, що їхатимуть спільно, будуть користати з 66%, залізничої знижки лише тоді, якщо зложать на 3 дні перед відїздом гроші на переїзд у домівці Товариства: Львів, Чарнецького 26, в год. 16—17, або вплатять чеком через Зембанк (як оплати), одначе з одночасним зголошенням тієї вплати письменно Комісії, щоб можна поладнати всі формальности.

5) Про збірку учасників і відїзд поїздів подамо у щоденній пресі для таборів першої зміни дня 15. червня, другої зміни 10. липня ц. р.

✝ Посмертні згадки.

Д-Р КЛЯВДІЙ БІЛИНСЬКИЙ

В пятницю 28. травня ц. р. по довшій недузі помер у Бережанах в 72. році життя емеритований професор бережанської державної гімназії д-р Клявдій Білинський, один з піонірів галичан нашого національного відродження на Буковині у передвоєнних часах і заслужений педагог на ниві нашого галицького середнього шкільництва.

Покійний д-р Клявдій Білинський уродився в 1865 р. в Сосневі, підгаєцького повіту, у старій священичій родині, колись дуже розгалуженій та впливовій на Поділлі, посвояченій з родинами Барвінських, Олесницьких та іншими знатними подільськими священичими родинами Прадід Покійного в початках 19. віку був довгі десятки літ парохом Тернополя, дід парохом Чернихова в Тернопільщині, а батько парохом Синяви в Збаражчині, де й виховався Покійний разом з 6 братами і сестрою. По скінченні гімназії в Золочеві, виїхав Клявдій Білинський на університетські студії до Відня, які там і закінчив зі степенем доктора фільософії. В часі свого побуту у Відні належав до дуже діяльних членів студентського товариства „Січ", цікавлячися взагалі дуже живо тодішнім нашим національним життям.

Учителював короткий час в гімназіях у Львові, Тернополі і Станиславові. Опісля перейшов до служби на Буковину, де вчив к. 20 літ перед війною в державній гімназії в Чернівцях. Належав до гуртка галичан середньо-шкільних учителів, що добре заслужилися для української справи на Буковині, як пок. д-р Осип Маковей, В. Кміцикевич, д-р Мирон Кордуба, д-р Василь Сімович, д-р Роман Цегельський, пок. Іван Прийма й інші, що як педагоги виховували молоде покоління в національному дусі, беручи при цьому дуже живу часть у громадянському житті, піддержуючи тим працю властивого національного організатора Буковини, проф. д-ра Смаль-Стоцького, не зважаючи при цьому на те, що місцеві автохтони інтелігенти не завжди дивилися за це на них ласкавим оком.

Після розпаду Австрії д-р Клявдій Білинський приготовляв ґрунт для організації українського державного життя на Буковині, від якої став членом Української Національної Ради, першого парляменту новоствореної держави. За це увязнили його румуни, держали довший час у вязниці й опісля виселили з Буковини до Галичини, зі заказом повороту. Д-р Клявдій Білинський осів тоді в Снятині, де оснував і вів якийсь час приватну українську гімназію. Небавком перейшов до української гімназії Рідної Школи в Городенці, як її директор, а з черги до Рогатина на таке саме становище. Звідси перейшов до польської державної служби до українських паралельок бережанської гімназії, де й учив аж до хвилини переходу на емеритуру перед кількома роками. У всіх осідках свого побуту брав д-р Клявдій Білинський живу участь у місцевому українському національному житті, будучи останньо головою Українського Католицького Союзу в Бережанах.

Величавий похорон відбувся в неділю 30. травня ц. р. під проводом бережанського пароха і декана о. Евзевія Бачинського. Домовину винесено з церкви, де відправлено похоронні обряди. В дорозі на цвинтар задержався похід перед Народнім Домом і тут адвокат м-р Логуш попрощав Покійного від українських установ і місцевого українського громадянства. На цвинтарі над могилою попрощали Покійного о. декан Бачинський, підносячи його чистий характер і безкорисність у громадянській роботі, проф. Камецький з Рогатина від рогатинської української гімназії, якої Покійний був директором, проф. д-р Василь Левицький від Української Учительської Громади і гімназист Дубчанський від гімназійної молоді.

Слід іще зазначити, що по переході на емеритуру польська влада не хотіла признати Покійному емеритальної пенсії, ніби тому, що більшу частину своєї учительської служби перебув він на Буковині. Треба було вжити довгих заходів, щоб остаточно виборюти від польського уряду признання емеритальних поборів з почисленням літ буковинської служби. Покійний залишив удову і двох синів — студента прав у Кракові і студента торговельної академії у Львові. В. Й. П!

С. Б.

О. ВОЛОДИМИР ЛОТОЦЬКИЙ, довголітній парох Повітна деканату Городецького — ювилят, помер дня 30. травня ц. р. в 93 році життя, а 63 році священства. — Вічная Йому Память. 1001

Дописи.

КОЛОМИЯ.

Свято Матері заходом Ф. „Союзу Українок відбулося 23. травня ц. р. в салі Щадничої Каси, від год. 17.30. На програму зложилися: деклямація „Поклін матері" Ул. Кравченко, виголошена Вол. Стадниченківною, як звичайно — гарно, зі зрозумінням і відчуттям, деклямація малих дітей (три дівчинки: точка дуже мила, перша з них — мала Ліда Михайлюківна випала зворушливо) і ще одна — з доросту; вокальну частину репрезентував „Боян" твором Людкевича „Вечір у хаті" і симпатичні сольоспіви відомої нашої сопраністки п. Роми Гуміловичь (Регера „Колисанка Марії", Лисенка „Айстри" та Рахманінова „Полюбила я", з них тільки друга пісня відома ширшому загалові) з достроєм п. Іри Николишин. Діти з школи Ів. Франка відтанцювали два танки — на диво — без музики! (Чому не подбано за музику, справді загадка. Розуміється, тим зіпсовано обидва танки: вийшли німо й не залишили ніякого враження, а властиво залишили прикре враження...). Свято закінчила інсценізація Стефаникової новелі „Марія" в 4-ох ефектовних картинах, виконана драматичною секцією Т-ва прихильників знання й мистецтва (секція філії „Просвіти") під режисерією Ол. Скалозуба. Слова автора читала гарно п. Могильницька, постать Марії-матері креувала дуже здатно п. Пригродська. Публики, як звичайно, було мало. Причинилися до того аж два „свячені" в тій самій порі: в міщанській читальні „Просвіти" ім. Шевченка і — в міщанській секції „Союзу Українок" усупереч бажанню філії. Справді дещо більше громадянської дисципліни не завадилоб. Не обійшлось і без такого дивогляду, що поліція закавестіонувала гроші, вкидані доброві́льно до пушки за сині й білі чічки, якими декорувалися учасники на знак, чи в них є мама, чи вже нема.

Справа філії Т-ва Охорони Воєнних Могил. На загальних зборах філії УКТОДІ стверджено, що в Коломиї властиво нема Т-ва Охорони Воєнних Могил і нема кому заопікуватися тими німими свідками останнього нашого зриву за волю народу. Отож ініціятивний гурток (в особах д-ра В. Білозора, д-ра Кузьмовича і М. Березовського) скликав дня 27. V. в цій справі нараду, на яку зійшлося коло 60 громадян. Вирішено заснувати філію Т-ва Охорони Воєнних Могил, підписано статути й віділано до централі. Коли вони вернуться тоді прийде черга на установчі збори нового товариства.

Спортові новинки.

Русь — КАЦ Кошиці 4:4 (2:4). Товариські змагання що відбулися мин. неділі в Ужгороді, закінчилися не дуже почесним висліодом для Руси, зважавши, що КАЦ вів уже 4:2 і щойно у другій половині вдалося ужгородській дружині вирівняти. Ворота для Руси здобули Мозер 3 і Криж. На цих змаганнях було всього 1000 видців. Русь грала з 5 резервовими.

Больонія переможцем париського турніру. У Парижі відбулися фінальні змагання коп. мяча у рамках турніру Світової Виставки між Чільзі (Англія) і Больонією (Італія). Перемогла заслужено Больонія 4:0, яка теж здобула кришталеву чашу. На цих цікавих змаганнях було всього 6.000 осіб, що з уваги на Париж і на противників рішуче за мало.

Югославія — Бельгія 1:1. Міжнародні футбольні змагання відбулися в Білгороді перед 20.000 видців. Югославія була дружиною кращою і повинна була виграти.

Гунгарія мистцем Мадярщини. Останнє коло мадярської Ліги дало мистецтво Гунгарії, яка перемогла Кіппешт 5:1 (2:1). Інші мечі дали такі висліди: Сеґед — Будафок 6:1 (2:1), Ференцварош — Галадаш 7:2 (1:2) Електромош — Уйпешт 1:1 (0:1). Будаї XI — III Керілет 1:0 (0:0)

Дженова гратиме за чашу Середущої Европи. У фіналі італ. чаші зовсім несподівано перемогла у Флоренції Дженова Ф. Ц. Рому 1:0 і таким чином гратиме вона за середньо-европейську чашу з мистцем Югославії Ґраджанським С. К.

Присилайте передплату!

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ

Торговля і Промисл, ч. 11 (65) в 1. червня н. р. Зміст: Українське купецтво і продаж алькоголю. — Збудуймо дім СУК у Львові! — „Медвежа прислуга". — Пан Гаврилко на Волині (Відгуки поміж брошури „Сельскі люди"). — Пресова анкета Пром.-Банку. — Познанські обманці. — З життя польських купців. — Ріжні вісти. — З малого життя (дописи). — В червні мусите стати членами Пром.-Банку! — Анкета Секції Торг. Молоді СУК у Львові і вшанування праці б. голови п. Е. Голинковича. — Податкові актуалії (д-р І. Гринаф). — Нові видання. — Ринок і ціни.

Наша Хата, двотижневий журнал для плекання домашньої культури. — Львів, 1. червня 1937. Р. XII. Ч. 11. Зміст: К. Малицька: Ми в освітленні польки. — В. Січинський: Гончарство на Чернигівщині. — Будзиновська: Капелля у Відні. — Гей, хто в лісі не бував! — Чому така полеміка? — С. Яблонська: Кілька рад Кльодінк. — Як складати обіди. — Вакацийні курси. — Форми для всіх. — Візитова блюзка. — Думки про літо. — Шпараги. — Перла Бек: На перехресті вітрів. — Ілюстрації.

Літопис Червоної Калини, ілюстрований журнал історії та побуту. Львів, червень 1937. Р. IX. ч. 6. Зміст: Осип Мошура: Село. — Франц Коковський: Прольог виголошений на святі Стрілецької Пісні в Бережанах у 1936 р. — Д-р М. Галаган: Богданівський полк. — Денис Лукіянович: На маргінесі перемиського зїзду музейників. — П. Мигович: При VII.-ій бригаді УГА. — М-р Ярослав Гриневич: Віденські матуристи. — І. Дуда: З от. Цяпкою на кораблі смерти. — І. К. Остання реорганізаційний наказ І. Галицької Української Бригади. — Ген. Всеволод Петрів: Житомирська юнацька школа. — Рецензії і замітки. — Федь Трав: Дивний „лазус". — Посмертні агадки. — Бібліографія.

Назустріч, двотижневик (література, мистецтво, наука, громадське життя). Львів, 1. VI. 1937. Ч. 11. Зміст: Денис Лукіянович: Пятий зїзд музейників. — М. Возняк: Зі страху перед життєвою неабсурдністю. — Михайло Романишин: Жереб. — Володимир Залозецький: Мистецька виставка. — Роман Роман: Над Евфратом. Роман Сімович: Почнс утвір фізіїї Українського Інституту. — О. Дніпровський: Літературні пароди. — Кожна дитина — геній. — Літературна хроніка.

Наш Приятель. Львів, червень 1937. Р. XVI. Ч. 10.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БУЧАЧ:
9. VI. Вій.
10. VI. Шаріка.
11. VI. Під куратолею.
12. VI. Ніч під Івана Купала.
З Бучача іде театр до Монастириськ, Тисьмениці і Богородчан.

Український Мол. Театр „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького.

СОКАЛЬ:
9. VI. Камо грядеши? II. ч.
11. VI. Трафіка пані генераловоі.
12. VI. Муравлі.
УГРИНІВ:
10. VI. Т. Шевченко.

Великий Театр:
Середа, 9. VI. год. 8. веч. „Король".

КІНА.

АПОЛЬО: „Мадам Лешо" (Із тайн царської охрани).
АТЛЯНТИК: „Венецькі ночі".
ВАНДА: „Остання серенада", „Замах у касині".
ҐРАЖИНА: „Королівська любовниця" „Небезпечний коханець".
ЕВРОПА: „Панна Петрусь".
КАСІНО: „Шість літ кохання"; „Віденсь-Льондон".
КОПЕРНИК: „Королівство за цілунок" „Спокусниця".
МАРУСЕНЬКА: „Ал хет" („За ґріхи") і „Веселі бідаки".
МЕТРО: „Під твою охорону" та додатки.
МІРАЖ: „Возьми моє серце" з Джітою Альпар. „Запрошення до вальса" з Ліліяною Гарвей.
МУЗА: „Адміралів син".
ПАЛЯС: „Пан редактор шаліє".
ПАКС: „Буде краще" з Тоньком і Шепком.
ПАН: „Циганське дівча" із Фліпом і Флапом.
РАЙ: „Москва-Шангай" із Полею Неґрі.
СВІТ: „Малібу" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Непереможний" з Ґейрі Купером і ревія.
ТОН: „Чарівниця із Салему".
УТІХА: „Ворог людства" та ревія.
ХИМЕРА: „Коли кохати не вільно" з Мартою Еґерт.

ФОТОПЛЯСТІКОН
(пл. Марійська 5).
„Неаполь - Капрі - Соренто - Венеція"

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 9. червня 1937.

БЕРЛІН (357) 15.35 Легка музика; 19.00 Вечірній гомін; 20.10 Балетова музика з опер; 21.00 Лістові твори. БІЛГОРОД (437) 18.10 Нар. музика; 19.50, 20.00 Нар пісні; 20.30, 21.00 Симф. концерт. БУДАПЕШТ (550) 19.19 Циг. музика; 20.30 Сальон. музика; 22.00 Скрипка. ВІДЕНЬ (507) 12.00, 13.10 Орх. концерт; 15.15 Для дітей; 17.30, 18.00 Твори Глязера та Манніка у вик. солістів. 19.25 Розр. концерт, хор, квартет, орх.; 20.40, 21.00 „З Кливи 0.01" муз. радіофільма. 21.40 Арії та пісні, Гуса сопран. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР (1571) 10.30 Для дітей, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Вес. оповідання; 18.30 Грецькі пісні у вик. Тасопулі; 20.10 Танц. музика. МІЛЯНО (369) 17.15 Спів; 18.50 Легка музика; 19.00, 20.40 Розр. музика; 21.00 „Три грації" ком. Нікодемі; 21.35, 22.00 Симф. концерт. МІНХЕН (405) 13.15 Орх. концерт, 16.50 Сучасна орх. музика; орх., хор, сол.; 20.00 Кабарет. ПРАГА (470) 19.30, 20.00, 21.00 „Історія малого лиса" оп. Яначека. РАДІО ПАРІ (1648) 13.15, 15.00, 17.30 Спів, 18.30 Концерт; 16.30 Форт., 20.15, 21.00, 22.00 23.00 Опера. РИМ (421) 17.15 Солісти 18.50, 19.53 Розр. музика; 21.00, 22.00 23.00 „Ль Інкоронаціоне ді Попеа" оп. Монтеверділя.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО

Середа, 9. червня 1937.

6.15 Раннішня пісня; 6.18 Руханка; 6.35 Музика з гр. пл.; 7.00 Раннішній денник; 7.10 Музика з гр. пл.; 7.15 Для новобранців; 7.35 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл; 11.30 Для шкіл: Веселий поранок, дітočі вірші й мельодії, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Популярні увертюри з гр. пл., 12.25 Орх. концерт, 13.55 Легка музика з гр. пл.; 14.45 Із бібліотеки для дітей: „Молитва Псуйка" вимок із Прусового „Фараона"; 14.55 Львівська біржа, 15.00 Чайковський, з гр. пл., 15.40 Львівські біжучі вістки; 15.45 Господарські вістки; 16.00 Гутірка про боаї в Бжозовських літературний нарис; 16.16 Розривковий концерт; 16.45 Відчит про Рокитну; 17.00 Концерт солістів: спів, скрипка, 17.50 Новочасна книжка, 18.00 Хвилина бюра студій, 18.10 „Розкіш слави" скеч; 18.25 Легка музика з гр. пл.; 18.40 Програма на завтра; 18.45 Спортові вістки; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Розр. концерт орх., спів; у перерві Куток гумору; 19.50 Спортові вістки; 20.00 Концерт легкої музики, орх., жін. ревелерси, 20.45 Вечірній денник; 20.55 Актуальна гутірка 21.00 Шопенівський концерт, форт.; 21.45 Гумореска Ал. Дигасінського (III); 22.00 Танкова музика; 22.50 Останні вістки веч. денника, Метеорольоґ. комунікат Огляд преси; 23.00 Танц. музика з гр. пл. 23.30 Музика з гр. пл.; 24.00—1.00 Орх. концерт.

Четвер, 10. червня 1937.

БЕРЛІН (357) 17.00 Італійська музика 19.20 Моцартівський концерт. 20.10, 21.00 Веселий вечір. БІЛГОРОД (437) 18.15 Спів, 19.50 Орх. концерт, 20.40, 21.00 Гумор. БУДАПЕШТ (550) 12.05 Сальон. музика, 17.00 Циг. музика, 18.30 Форт. 19.00 Спів, 21.40 Танцова музика 22.45 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ (507) 12.00 Розр. концерт, 15.15 Для дітей, 17.25 Форт. і сопран, 19.10, 20.00, 21.00 „Золото Рену" оп. Вагнера. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР (1571) 14.00, 16.00 Музика, 20.10 Форт., КОШИЦІ (259) 17.10 Спів, 18.00 Для Закарпаття. МІЛЯНО (369) 17.15 Вок. концерт, 19.00 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, 22.00 Солісти: скр., форт. МІНХЕН (405) 16.15 Концерт солістів 19.00, 20.00 „Мікадо" оп. Салівена. ПРАГА (470) 17.15 Спів, 19.10 Нар. пісні, 20.55 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ (1648) 12.15, 13.30 Симф. музика, 13.15, 16.30, 19.45, 20.15 Спів, 15.45 Гумор. 17.00, 18.00 „Ля ментер" ком. Корнеля, 20.30 Камер. музика, 21.00, 22.00 Концерт рум. музики РИМ (421) 17.15 Танц. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 Вечір комедій.

Четвер, 10. червня 1937

1.15 Раннішня пісня, 6.18 Руханка, 6.35 Музика з гр. пл., 7.00 Раннішній денник 7.10 Музика з гр. пл., 7.15 Для новобранців, 7.35 Музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Діточі пісеньки, сопр. скр., хор, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Офенбах: Увертюра з оп. „Орфей у пеклі", гр. пл., 12.25 Великі співаки, з гр. пл.; 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.50 Спортовий порадник, 14.55 Львівська біржа, 15.00 „На зеленій левад!" гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 „Міжпляветарні подорожі" гутірка для старших дітей, 16.15 Природа в пісні та музиці: форт., спів, 16.45 Як боротися з обрадаянням садів, 17.00 Сальон. музика, пісеньки, 17.50 Спортовий порадник, 18.05 Суспільна гутірка, 18.00 Від зернятка до гарних меблів, 18.10 Орх. концерт, з гр. пл., 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 „Самаритянин зпід Сольферіно" авд. Франка Лоборехта, 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Симф. концерт: орх. форт., 20.45 Вечірній денник, 21.45 Гумореска Ал. Дигасінського (IV), 22.00 „Калейдоскоп", пісеньки, клярнет, ревелерси, форт., 22.50 Останні вістки веч денника, метеорольоґ. комунікат, огляд преси, 23.00 Студіо молодих, 23.30 Музика з гр. пл., 24.00—1.00 Орх. концерт.

БІРЖА.

Гроші.

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 89·24. 88·61, Доляри американські 5.28·50, 5.26·00, доляри канад. 5.28·50—5.26·00. Фльорени гол. 291·17—289·45, Франки фр. 23·60—23·46, Франки швайцарські 120·90—120·10, Фунти англ. 26·14—25·98, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·20—17·60. Кор. дан. 116·64—115·80, Кор. норв. 131·33—130·35, Корони шв. 133·73—133·75. Ліри італ. 23·20—2·50, Марки фінлянд. 11·36—11·20, Марки нім. 129.00 — 126·50, Шил. австр. 98·20—97·60, Марки нім. сріб. 136·50, 134·00, Тель Авів 26·05—25·80.

Акції.

Банк Польський 101·25, Лільпоп 12·00, Цукор 29·25, 29·00, Вугіль 18·50, Норблин 55·00, Стараховичі 28·00. Тенденція дещо сильніша.

Папери

3 поз. інвест. 1 ем. 63·63, серія некот. 2 ем. 64·50, серія 84·50, 5 конверс. 57·00, 6 дол. 55·00, купон 20·34, 4 прем. дол. 38·25, 37·75, 7 стабіл. 370·00, купон 25·27, 4 консолід. 53·50, 53·75, два ост. дрібні

Збіжжя

Львів дня 8 червня 1937

Овес шт. I. незад.	24·25—24·50
Овес шт. I. А. легко зад	23·50—23·75
Овес шт. II. незад.	23·50—23·75
Овес шт. II. А. легко зад.	22·25—22·75

Інші курси незмінені

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Маслосоюз з приводу вичікуючої тенденції цін на масло не ставить.

Молоко	16—17
Яйця	2·50—2·75

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко знижкова, на яйця вдержана.

ПТИЦЯ.

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 8. VI н. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомагазину „М. С." у Львові (пл. Вільчевського ч. 3) такі ціни:

Курята I. кл. товсті від 0·65 кг вгору	1·50 зол.
Курки молоді I. кл. товсті без вапняку на ногах в/ш 1.50 кг вгору	1·10 зол.

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

ОПОВІСТКИ.

25-літній ювилейний товариський зїзд матуристів, що здали матуру в 1912 р. в українській гімназії в Перемишлі, відбудеться дня 20. червня н. р. в год. 9 рано в гімназії. Просимо всіх товаришів прибути. — За комітет: о. Бачинський Осип, Ярошевич Осип, в Перемишлі — Дворського 5. 1092 1—5

ПІДПРИЄМСТВА

СПІЛЬНИКА прийму або відступлю крамницю заліза. Зголошення до Адміністрації під „Середмістя". 1096 1—3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ІНТЕЛІҐЕНТНА панна обійме управу домашнього господарства. Адм. „Господарство". 1093 1—3

РІЖНІ

ВІЧНІ ПЕРА направляє скоро і дешево „Прецизія", брама Андрольського і Шашкевича один. 943 8—16

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА.** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 58-100

ЗА ДОБРЕ СВІДОЦТВО годинник — поручає Розважевський, Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). 1048 3—8

ЗА ДОБРЕ СВІДОЦТВО добрі годинники, перстенці, бранзолетки і ін. поручає найдешевше фірма Вандер, Львів, Шашкевича один, там направа годинників і біжутерії. 1089 1—7

Ширіть наш часопис!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10